

EN VERKTYGSLÅDA FÖR STANDARD 5: SAMVERKAN MELLAN OLIKA MYNDIGHETER

BARNAHUS KVALITETSSTANDARDER

Den här publikationen är ett resultat av det CBSS-ledda projektet Promise Elpis. Promise Elpis strävar efter att upprätthålla de högsta standarderna inom barnskydd och etisk kommunikation. Luxembourg-riktlinjerna från (2016) innehåller ett ramverk för användningen av konsekvent, korrekt och medvetet språk – särskilt när det gäller att skydda barn. Det ska undvika förvirring, stigmatisering och skada och undviker att bidra till ytterligare kränkande särbehandling eller missförstånd. Dessa riktlinjer är avsedda att tillämpas brett inom området: vid upprättande av policyer, juridiska dokument, rapporter och offentlig kommunikation.

Vårt arbete följer dessa riktlinjer och eventuella uppdateringar för att vi ska kunna uppnå dessa mål på bästa sätt. Dessutom anpassar vi oss i takt med att terminologin utvecklas genom att ta fram interna riktlinjer som följer dessa principer. När vi citerar externa källor behåller vi originalspråket för att bevara den avsedda betydelsen och kontexten, och säkerställa att det citerade innehållet är korrekt.

Utgiven av: Östersjöstaternas råd (Council of the Baltic Sea States, CBSS)

CBSS sekretariat – Wollmar Yxkullsgatan 23, 118 50 Stockholm

För bibliografiska ändamål bör detta dokument citeras som: "A Toolkit for Standard 5: Samverkan mellan olika myndigheter. Barnahus kvalitetsstandarder. (CBSS, 2025)"

© Östersjöstaternas råd (2025)

Alla rättigheter förbehålls. Informationen som ingår i denna publikation, eller utdrag därav, får reproduceras utan föregående medgivande, förutsatt att den fullständiga referensen till publikationen citeras som specificerats i citeringsinstruktionerna. Detta gäller inte bilder och grafiska element som inte ägs av CBSS och som är identifierade som sådana.

Författare: Emma Harewood

Medverkande: Clementine Anderson¹, Liisa Järvillehto², Merit Korbe³, Alketa Lasku⁴, Bláthnaid McCabe⁵, Simona Mikec⁶, Julie O'Donnell⁵, Anna O'Reilly⁷, Keith O'Reilly⁵, Aoife O'Malley⁸, Anna Petersson⁹, Hele-Riin Rebase³, Aina Rodon¹⁰, Eimear Timmons¹, Raquel Vila¹⁰, Laura Villagordo¹⁰, Aídeen Walsh⁵, Keeley Whelan⁵ och Niamh⁸

Dotterbolag: 1) The Lighthouse, England; 2) Barnahus Helsinki, Finland; 3) Barnahus, Estonia; 4) Terres de Homme, Ungern och Albanien; 5) Barnahus East, Irland; 6) Barnahus, Slovenien; 7) Bairnshoose, Skottland; 8) Barnahus West, Irland; 9) Barnahus Linköping; 10) Barnahus Tarragona, Spanien

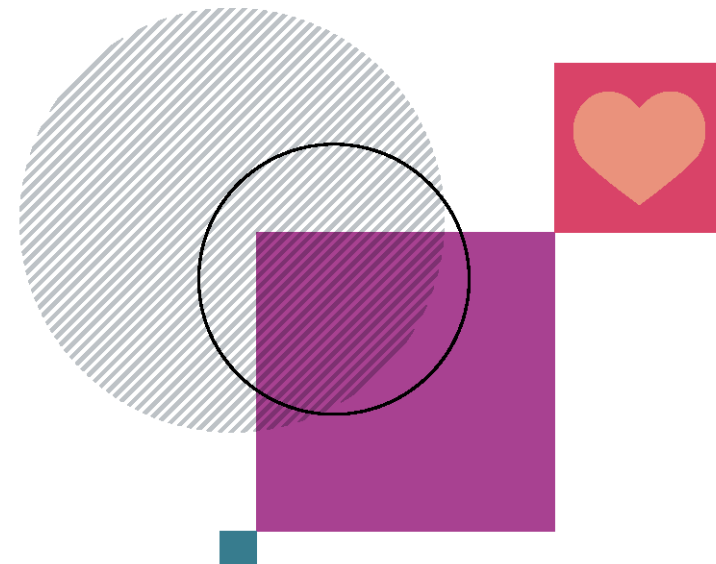
Utformning: Dominik Littfass, Council of the Baltic Sea States

Omslagsbild: Med tillstånd av Promise projects

Co-funded by
the European Union

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the granting authority, the Internal Security Fund (ISF). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

INNEHÅLL

Om verktygslådan	5
1. Överenskomna arbetsätt	11
2. Barnfokuserad ärendeplanering	25
3. Pågående ärendegranskningar och fortsatt stöd	38
4. En enda stödperson	44

FÖRORD

Av Olivia Lind Haldorsson

Head of the Children at Risk Unit
Östersjöstaternas råd

Barn som har upplevt övergrepp har rätt till trygghet, rättvisa och stöd som respekterar deras värdighet och tryggar deras välbefinnande. Staterna är skyldiga att tillhandahålla dessa rättigheter och se till att barn inte skadas ytterligare av de system som är avsedda att skydda dem.

Barnahus är en tjänst som gör det möjligt för stater kan uppfylla dessa skyldigheter. Det gör vi genom att erbjuda ett barnfokuserat, rättighetsbaserat tillvägagångssätt som säkerställer samarbete mellan myndigheter på ett sätt som förhindrar traumatisering och sätter barnets röst i centrum vad gäller straffrätt, barnskydd, fysisk och psykisk hälsa.

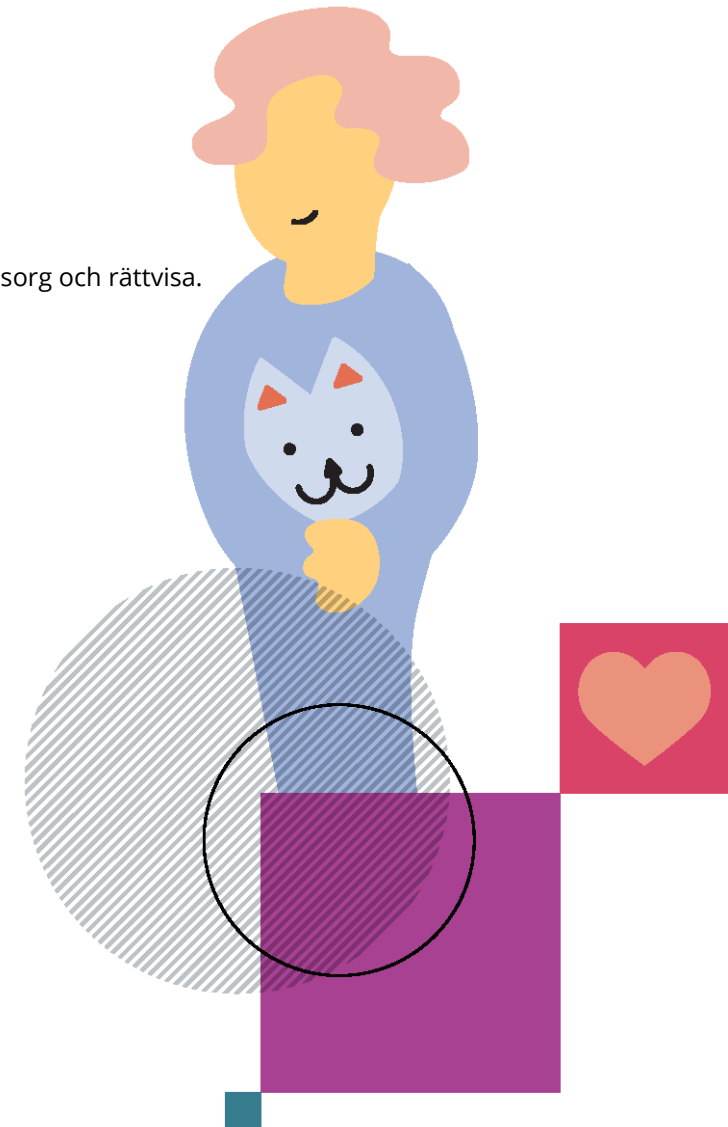
Denna verktygslåda har utvecklats för att fungera som ett stöd för den praktiska implementeringen av Barnahus kvalitetsstandard 5 om samverkan mellan olika myndigheter. Denna standard ger grundläggande vägledning för yrkespersoner som arbetar inom ramen för Barnahus. Standarden bygger på Barnahus expertis och erfarenhet i hela Europa och ger teammedlemmarna möjlighet att ge en samordnad hjälp som ser till varje barns unika

behov. Fokus på samarbete mellan olika myndigheter säkerställer att barn blir hörda, deras rättigheter upprätthålls och att de får det skydd och stöd de har rätt till.

Östersjöstaternas råd (CBSS) och expertgruppen som fokuserar på barn i riskzonen har sedan länge insett den strategiska betydelsen av att skydda barn och att ge stöd så att medlemmarna kan uppfylla sina skyldigheter gentemot barn som utsätts för våld. Detta arbete är centralt i vårt uppdrag att se till att Östersjöregionen är en våldsfri zon för barn och att stödja spridningen av fungerande metoder från vår region till resten av Europa och globalt. Utvecklingen och marknadsföringen av Barnahus visar vårt engagemang i att tillhandahålla konkreta verktyg som gör det möjligt för yrkesverksamma att erbjuda högkvalitativa tjänster inom det här området. Denna verktygslåda är en del av CBSS arbete på bred front för att främja gränsöverskridande samarbete, dela bästa metoder och säkerställa att barns rättigheter prioriteras konsekvent i hela regionen.

Med hjälp av denna resurs strävar vi efter att stärka kapaciteten hos alla som arbetar i Barnahus och bidra till att förverkliga barns rätt till skydd,

omsorg och rättvisa.

OM VERKTYGSLÅDAN

SYFTE MED VERKTYGSLÅDAN

Syftet med denna verktygslåda är att ge information och praktiska resurser för att implementera Barnahus kvalitetsstandarder – standard 5: Ärendehantering mellan olika myndigheter. Verktöylådan beskriver kunskaper som finns i PROMISE Barnahus-nätverket och har utvecklats utifrån operativa erfarenheter i befintliga och utvecklande Barnahus över hela Europa samt Barnahus-modellen. Riktlinjerna är utformade för att anpassas lokalt i enlighet med lokala Barnahus-riktlinjer och Barnskyddslagstiftning.

Verktöylådan bygger på erfarenheter från Barnahus verksamhet i europeiska länder, där den ledande myndigheten främst arbetar med straffrättslig eller barnskyddande verksamhet, i samarbete med andra statliga myndigheter och icke-statliga organisationer. Det är upp till varje land att ta fram ett eget tillvägagångssätt med hänsyn till den ledande myndigheten, teamet som arbetar i Barnahus och de typer av tjänster som finns tillgängliga i Barnahus. De Barnahus som deltagit i konsultationen har delat med sig av ärenden med hänvisning till de länder som tillhandahåller ärendena i fotnoterna.

SÅ HÄR ANVÄNDER DU VERKTYGSLÅDAN

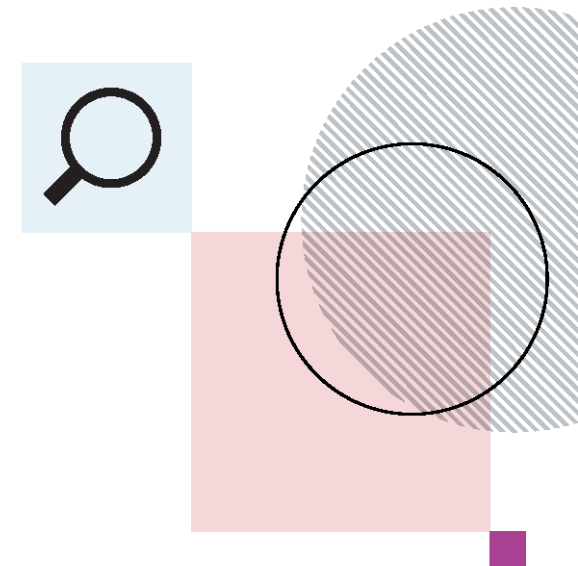
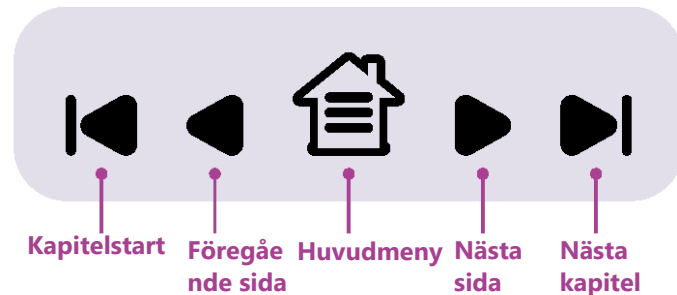
Verktöylådan är en interaktiv PDF som gör det enkelt att länka sig vidare till relaterade avsnitt i dokumentet. Indexet i början av varje avsnitt gör det enkelt att navigera i hela dokumentet.

Verktöylådan ska läsas tillsammans med **Barnahus kvalitetsstandard – standard 5: Publikation om samverkan mellan olika myndigheter.**

Det finns fem avsnitt som beskriver överenskomna arbetssätt, barnfokuserad planering, genomgång av olika ärenden, fördelarna med en enda stödperson och de rättssystem som ligger till grund för Barnahus.

Verktöylådan innehåller många användbara länkar och flera av dokumenten finns här eller är hyperlänkade.

Barn och ungdomar förkortas till "CYP" i hela denna rapport.

SAMMANFATTNING AV VERKTYGSLÅDAN

HUVUDMENY

Denna verktygslåda innehåller fyra kapitel som visar bästa metoder för arbetet i Barnahus och hur de kopplas till Barnahus-standarderna.

Klicka på länkarna nedan [+] för att gå direkt till kapitlet.

1

Avsnitt 1: Överenskomna arbetsätt

Detta kapitel relaterar till Barnahus standard 5.1 och beskriver hur teamen arbetar tillsammans samt den styrning och de system som finns på plats för att stödja den här typen av samarbete mellan olika myndigheter.

- + Vilka är de viktigaste myndigheterna i ett Barnahus?
- + Fördelarna med partnerskap eller avtal mellan olika myndigheter
- + Styrgruppens roll vid etablering av ett Barnahus
- + Barnahus-teamets roller och ansvarsområden
- + Barnahus-samordnarens och chefens värde
- + Barnahus-teamets roll när barn remitteras till ett Barnahus
- + Informationsdelning skapar effektivare ärendegranskningsmöten
- + Vikten av att skapa gemensamma teamvärderingar och ett gemensamt språk

2

Avsnitt 2: Barnfokuserad ärendepanering

Detta kapitel avser standarderna 5.2, 5.3 och 5.6 och beskriver vikten av att sätta barnet i centrum för all utvärdering, löpande planering och stöd för flera olika avdelningar.

- + Typer av ärendepanering
- + Logistik för ärendepaneringsmöten
- + Säkerställa barnfokuserad ärendepanering där barnets röst blir hörd
- + Hänsyn till jämställdhet, mångfald och inkludering i ärendehanteringsmöten – kulturell kompetens

3

Avsnitt 3: Löpande ärendegranskningar och fortsatt support

Detta avsnitt avser standard 5.4 och 5.7 och beskriver hur man kontinuerligt stödjer ett barn och en familj på deras resa genom Barnahuset och till lokala stödtjänster.

- + Pågående ärendegranskningar
- + Hjälpa barn och familjer att förstå resan – genom bland annat broschyrer, filmer och berättelser
- + Lyckligt slut

4

Avsnitt 4: En konsekvent stödperson

Detta avsnitt avser standard 5.5 och beskriver värdet av att ha en enda stödperson som arbetar med ett barn och en familj, bygger förtroende och trygghet.

- + En enda stödperson
- + Översikt över roller
- + Vad forskningen säger om att barn efterfrågar en enda stödperson
- + Utvärdera fördelarna med en stödperson
- + Värdet av att ha ett traumamedvetet tillvägagångssätt

BAKGRUND

Barnahus kvalitetsstandarder ¹ definierar principerna för de insatser och tjänster som kallas Barnahus-modellen. Namnet Barnahus kommer från Island där det första Barnahuset grundades 1998.

Ett huvudsyfte med standarderna är att säkerställa åtgärder som förhindrar att barn som utsatts för och bevittnat våld inte traumatiseras på nytt. Genom att handla i enlighet med standarderna kan nya trauman förhindras och man säkerställer barnets bästa genom bästa metoder och beslut. Barnens röst blir hörda utan behöva utsättas för upprepade intervjuer, de får stöd av specialiserade och kompetenta yrkespersoner och intervjuerna genomförs i en professionell och kompetent miljö i en och samma barnvänliga lokal som ger tillräckligt stöd till barnet och vårdnadshavarna utan onödigt dröjsmål och ser till att de inte behöver vittna i en rättegång.

Barnahus samlar alla relevanta yrkesverksamma under ett tak och gynnar ett samarbete mellan olika myndigheter som polis, socialtjänst, barnskydd, fysisk och psykisk hälsa samt åklagare i en barnvänlig lokal. Den gemensamma ärendehantering mellan flera kontor, den juridiska styrning som tillåter informationsdelning och en enda stödperson möjliggör ett barnfokuserat tillvägagångssätt som minskar antalet gånger ett barn måste berätta om den skada och det missbruk de upplevt.

¹ <https://www.barnahus.eu/en/wp-content/uploads/2020/02/PROMISE-Barnahus-Quality-Standards.pdf>

STANDARD 5 – HANTERING AV SAMARBETSÄRENDEN

Standard 5 avser hantering av samarbetsärenden och omfattar de sju fokusområdena nedan:

1. Formella procedurer och rutiner
2. Individuell bedömning
3. Kontinuerlig ärendeplanering och granskning
4. Kontinuerlig ärendespårning
5. Stödperson
6. Barnets medverkan
7. Uppföljning och framtida stöd

5.

Formella procedurer och rutiner

Ärendegranskning och planering är en integrerad del av arbetet för Barnahus-teamet och respektive myndigheter i Barnahus. Det finns gemensamma rutiner mellan teamet på Barnahus och respektive myndighet på Barnahus.

5.

Individuell utvärdering

Barnahus säkerställer att det sker en individuell bedömning av varje barn som remitteras till Barnahus. Den individuella bedömningen genomförs och uppdateras med hjälp av bidrag från samarbetsteamet, barnet, vårdnadshavaren och andra relevanta personer. Den individuella bedömningen fastställer barnets omständigheter, särskilda behov och andra faktorer som ska ligga till grund för planeringen, insatserna (inklusive den undersökande intervjun) och uppföljningen.

5.

Kontinuerlig ärendeplanering och granskning

Genomgång av ärenden och planeringsmöten med berörda myndigheter i samarbetsteamet genomförs regelbundet i Barnahus.

5.

Kontinuerlig ärendespårning

Barnahus säkerställer kontinuerlig dokumentation och tillgång till relevant ärendeinformation för medlemmar i samarbetsteamet om ärendets förlopp fram tills att ärendet avslutas, i enlighet med nationella lagar om dataskydd, integritet och sekretess.

5.

Stödperson

En utsedd och utbildad person eller medlem av Barnahusteamet övervakar och dokumenterar responsen för att säkerställa att det finns ett kontinuerligt informationsutbyte, stöd och uppföljning med barnet och i familj/vårdnadshavare.

5.6

Barnens deltagande

Barn får möjlighet och stöd för att bidra till sin ärendeplanering och -hantering på Barnahus. Barnahus tar noga hänsyn till barnets åsikter i all ärendeplanering och hantering.

5.

Uppföljning och vidare support

Ärendehantering på Barnahus kopplas ihop med relevant extern och parallell ärendehantering, ingripanden, processer

och avdelningar för att säkerställa samordning, remiss i tid, uppföljning och vidare stöd under och efter arbetet i Barnahus.

ÖVERENSKOMNA ARBETSSÄTT

1. ÖVERENSKOMNA ARBETSSÄTT

Detta avsnitt avser Standard 5.1.

Standard 5.1– Formella procedurer och rutiner: Granskning och planering av ärenden är en integrerad del av arbetet för Barnahusteamet och respektive myndigheter på Barnahus. Det här arbetet formaliseras av rutiner som är gemensamt överenskomna mellan Barnahus-teamet och respektive myndighet på Barnahus.

Standarden rekommenderar att man tar fram olika gemensamma arbetssätt och rutiner för att på så sätt skapa ett effektivt samarbete mellan Barnahus olika myndigheter och partners. Dessa överenskomna arbetssätt återfinns antingen i Barnahus lagar, vägledning eller partnerskapsavtal. I den här delen av verktyget utforskar vi de olika sätten att komma överens om arbetssätt och hur detta påverkas av de myndigheter som är baserade inom och arbetar tillsammans med Barnahus.

1.1. VILKA ÄR DE VIKTIGASTE FUNKTIONERNA I ETT BARNHUS?

Varje Barnahus består av olika funktioner som är baserade inom eller har ett nära samarbete med Barnahus-teamet. De flesta har lagar, vägledning och/eller en samverkansavtal mellan de olika myndigheterna som avgör hur de ska samarbeta.

Barnahusteamet – Ett typiskt Barnahus består av barnskyddsspecialister, en representant från socialtjänsten, en samordnare/chef och administrativt stöd som ett kärnteam samt utbildade rättsmedicinska intervjuare. Varje Barnahus utvecklas i enlighet med landets behov och vissa Barnahus har specialistroller i sitt kärnteam, till exempel barn- och husläkare, terapeut, psykolog eller pedagog som ger ett känslomässigt stöd, ett hälsoteam på plats, poliser eller en åklagare. Teamet kan vara anställt av Barnahus-organisationen eller utstationerat för att arbeta som en del av Barnahus kärnteam. När de arbetar på Barnahus istället för att bli anställda blir samarbetsavtalet, tydliga roller och gemensamma värderingar viktigare.

Samverkande myndigheter – Barnahus tecknar avtal med samverkande myndigheter som arbetar tillsammans med Barnahus kärnteam, och olika yrkesrepresentanter besöker ofta i enskilda ärenden. Samtliga Barnahus arbetar med lokala barnskyddsarbetare, socialtjänst samt polis och åklagare. Det här kan vara ett litet specialistteam som arbetar enligt ett schema eller ett stort lokalt team. Många Barnahus har avtal om hälsoteam för läkarundersökningar och uppföljning, psykologer och/eller psykiatriker för bedömning och behandling samt frivilliga organisationer för långsiktigt stöd. Några exempel: ASSC (en advokattjänst <https://ASSC.ie/>) i Irland, CARI (Children at Risk in Ireland <https://www.CARI.ie/>), NSPCC i England. I Barnahus äger rättegången rum på plats och även domare och försvarsadvokater deltar för att vägleda och observera rättsmedicinska intervjuer. Ibland är dessa partnerskapsavtal en del av Barnahus regler och i andra länder skapas ett partnerskaps- eller samarbetsavtal.

Lokala myndigheter – Barnahus har också ett nära samarbete med lokala tjänster som rådgivning och terapi, sjukhus för medicinsk uppföljning, skolor, husläkare och andra specialiserade myndigheter som hanterar misshandel och boendesituation. Partnerskapsarbetet omfattar informationsinsamling vid remisstillfället, remiss tillbaka till lokal tjänst (om lämpligt) eller remiss vidare efter Barnahus för lokalt stöd till barn och familj. Dessa partnerskap är mindre benägna att ingå i ett formellt partnerskapsavtal.

BARNHUS INTRESSETER

Barnhus-team – ett kärnteam baserat på Barnahus

- Barnahus barnskyddsspecialister och socialtjänsten fungerar som ärendehanterare
- Barnahus samordnare/chef
- Administrativt stöd

Dessutom i vissa länder:

- Rättsmedicinska intervjuare (polis, barnskydd eller psykologer), specialiserade på att intervjua barn
- Psykologer/terapeuter, för intervjurådgivning, krisstöd och terapi
- Barn- och familjeläkare, för att förespråka barnets röst
- Pedagog (utbildningsbaserad specialist på känslomässigt missbruk)
- Hälsoteam, för kriminaltekniska och medicinska undersökningar och uppföljning
- Sexuell hälsa och preventivmedel
- Samordningsroller inom polis och socialtjänst
- Åklagare

Samverkande myndigheter – besök i olika ärenden

- Lokala barnskyddsarbetare och socialtjänst
- Polis/åklagare, för kriminaltekniska intervjuer Detta kan vara ett litet specialistteam eller lokala poliser

I vissa länder:

- Hälso- och sjukvårdsteam, för läkarundersökningar och uppföljning
- Psykologer och/eller psykiatriker för att tillhandahålla bedömning och behandling
- Frivilliga aktörer/icke-statliga organisationer som ASSC (en förespråkartjänst <https://ASSC.ie/>) i Irland, CARI (Children at Risk in Ireland <https://www.CARI.ie/>), NSPCC i England
- Jurister och försvarsadvokater, för utrednings-/kriminaltekniska intervjuer

Lokalkontor

- Rådgivning och terapi
- Sjukhus för medicinsk uppföljning
- Skola/utbildning
- Husläkare
- Andra specialiserade myndigheter inom bland annat misshandel i hemmet, boende

1.2. PARTNERSKAPS- ELLER MYNDIGHETSAVTAL

Det är grundläggande att ha en effektiv samverkan mellan olika myndigheter för att kunna etablera och driva ett Barnahus med en grund i en uppsättning gemensamma mål och värderingar. Exempel på vanliga myndigheter som är involverade i Barnahus är socialtjänsten, polis, åklagare, hälso- och sjukvård (rättsläkare, gynekolog, psykolog), lokala samhällstjänster, specialiserade frivilligorganisationer, domare och domstolar. Det finns olika tillvägagångssätt för att skapa ett sådant här samarbetsavtal, beroende på styrande myndigheter i olika länder. I länder där polis, barnskydd och rättsväsende har en framträdande roll finns det mer sannolikt en lagstiftning eller vägledning på plats (exempelvis Finland, Skottland, Estland och Slovenien). I länder där hälso- och sjukvård eller icke-statliga organisationer är mer framträdande finns det oftast ett partnerskapsavtal eller samarbetsavtal (England och Irland).

Barnahus ger juridisk vägledning om hur olika myndigheter ska samarbeta, men lagändringar kräver tid och politiskt stöd för att etableras. Det rekommenderas att varje land som ett minimum upprättar ett partnerskaps-/myndighetsavtal eller en uppsättning överenskomna Barnahus-standarder som beskriver hur myndigheterna samverkar i det

dagliga arbetet. Mer information om hur man upprättar ett av partnerskaps-/myndighetsavtal finns i mallen och vägledningen för PROMISE-avtal och nedan.

Ett typiskt partnerskaps-/myndighetsavtal bör innehålla¹:

- Syfte och mål med Barnahusmodellen
- Principer för lokala Barnahus
- Gemensamma värderingar eller standarder
- Länkar till Barnahus olika standarder eller annan tillhörande rätts- och barnskyddslagstiftning
- Vem är Barnahus till för?
- Åtaganden för varje Barnahus: Barnahus team, socialtjänsten, barn- och ungdomspsykiatri, sjukhus, gynekologmottagningar, polis, åklagare, rättsmedicin, domstolar och domare
- Åtagande att skapa arbets- och styrgruppsmöten
- Samfinansiering om tillämpligt
- Avtal om styrning: informationsdelning, lokaler, dokumentation, utbildning/kompetens, eskaleringsprocedurer mellan myndigheter
- Organisationslogotyper
- Underskrifter av ansvariga myndigheter

¹ Baserat på exempelavtal från Sverige, Estland och Slovenien

Exempel på partnerskaps-/myndighetsavtal

- Samarbetsavtal, Barnahus Linköping (.pdf)
- Lighthouse Partnership Agreement, England (Pilot)(.doc)
- Children's House Method of Cooperation, Slovenia (.doc)
- PROMISE Interagency Agreement Tool (.pdf)³

Exempel på ärenden: Samarbetsavtal

Samarbetsavtalet i Slovenien beskriver olika sätt att samarbeta på: informationsutbyte, kriminaltekniska intervjuer, fysiska undersökningar, barnets deltagande, skydd och involvering av barnskyddslagar, utbildning och öka medvetenheten.

1.3. STYRGRUPP

Samarbetet mellan olika myndigheter bör finnas på plats från början när ett Barnahus etableras där olika professioner fortsätter att mötas som en styrgrupp för att upprätthålla partnerskapet. Gruppen bör ha tydliga uppdragsvillkor, även om den kanske inte har beslutsrätt. Styrgruppens roll kommer inledningsvis att vara att etablera samarbetsavtal och arbetssätt, agera som en kritisk vän i takt med att tjänsten utvecklas, driva implementeringen av ett nytt Barnahus och möjliggöra systemförändring.

När Barnahus har etablerats bör styrgruppen fortsätta att sammanträda som en rådgivande kommitté. Det möjliggör lösning av frågor mellan olika myndigheter när de uppstår, samt främjar pågående finansiering och stöd från respektive myndigheter. En styrgrupp ska sammanföra inspirerande lokala ledare för att främja rättvisa, hälsa och omsorg samt barns och familjers upplevelser.

Styrgruppen behöver inkludera nyckelpersoner från de samverkande myndigheterna som har befogenhet att representera sin organisation och fatta beslut på myndighetsnivå. Rapporteringslinjer från styrgruppen till lokalt beslutsfattande, finansiering och politiska forum bör upprättas tidigt.

Exempel på ärenden: Styrgruppen

Efter undertecknandet av samarbetsavtalet i Linköping 2005 fortsätter Barnahus-partnerna att träffas som en månatlig arbetsgrupp och en kvartalsvis styrgrupp (se sidan 20 i mallen för samarbetsavtal och vägledning).

Styrgruppen består av representanter från varje myndighet som är involverad i Barnahus. Styrgruppens roll är att säkerställa att Barnahus drivs i enlighet med samarbetsavtalet, där varje medlem har befogenhet att fatta beslut utifrån sin roll. Styrgruppen åtog sig att dela kostnaden för fast personal på Barnahus, lokaler och andra driftskostnader mellan regionen och de nio kommunerna. Styrgruppen fattar även beslut om informationsdelning och dokumentation inom Barnahus. Detta möte ska vara en plats där ledande befattningshavare från samverkande myndigheter träffas för regelbundna öppna och ärliga samtal för att förstå varandras organisationer och synpunkter.

Arbetsgruppen leds av Barnahus-samordnaren och består av representanter från Barnahus-teamet, myndigheter som arbetar med Barnahus samt representanter från de nio kommunerna. Arbetsgruppens roll är att diskutera och utveckla det dagliga arbetet för samarbetsorganen i Barnahus och stöd till barn efter deras vistelse på Barnahus.

Styrgruppens roll vid etableringen av Barnahus

- Upprätta ett partnerskapsavtal
- Kom överens om nya arbetssätt
- Agera kritiskt men vänligt när tjänsten utvecklas
- Se till att Barnahus formas av nationell och internationell bästa praxis
- Se till att Barnahus formas efter barnets röst
- Driva på implementeringen av det nya Barnahus inom den tidsplan och de medel som finns tillgängliga
- Säkerställa att offrens upplevelser av tjänster är medräknade
- Möjliggöra ändring av hela systemet
- Möjliggöra eventuella förändringar i nationell politik och lagstiftning såsom en Barnahus-lagstiftning och informationsutbytesavtal

Styrgruppens roll med etablerade Barnahus

- Fungera som rådgivande kommitté
- Möjliggöra lösning av frågor mellan myndigheter när de uppstår
- Främja löpande finansiering på lokal och nationell nivå
- Säkerställa fortsatt stöd från respektive myndigheter och öka medvetenheten bland personalen
- Fortsätta att främja förbättringar av rättvisa, hälsa och vård
- Se till att Barnahus fortsättningsvis formas av barnets röst och delaktighet
- Säkerställa att Barnahus förbättrar utfall och upplevelse för barn och familjer

1.4. BARNAHUS-TEAMETS ROLLER OCH ANSVAR

Barnahus-team bör identifiera tydliga roller och ansvarsområden när de arbetar i ett team med flera myndigheter för att förhindra överlappningar av roller eller att ingen tar ansvar för en uppgift. Teamen kan uppleva spänningar mellan olika arbetsgrupper tills det finns tydliga roller och standardrutiner. Dessutom bör teamen vara medvetna om att en ojämn maktfördelning kan uppstå bland sektorövergripande team. Även om alla arbetar för barnets bästa har alla olika värderingar, förväntningar och beteenden. Teamen bör ägna tid åt att förstå och lyfta fram varandras roller i teammöten och vid introduktioner, värdesätta andras expertis och notera överlappningen av färdigheter och kompetens, särskilt inom området skydd och barnskydd.²

Barnahus ska sträva efter att skapa:

- Standardrutiner för Barnahus arbetssätt med individuella rollansvar
- Sammanfattande rollbeskrivningar för varje utövare i Barnahus kärnteam
- Se till att ny personal direkt introduceras för varje teammedlems roll
- Barnahus broschyrer och webbplats som beskriver varje teammedlems roll på ett barnvänligt språk

² Baserat på erfarenheter från Spanien, Finland och England.

- Utrymme för ärendehanteringsmöten/ arbetsgrupper att möjliggöra stöttande utmaningar och utforskning av olika yrkesroller
- Barnahus olika roller kartläggs under vägen barnets upplevelser bearbetas
- Jämställdhet och respekt bland teammedlemmar

Även om varje Barnahus-team består av olika yrkesroller så är ansvarsområdena i varje skede av barnets resa liknande. Sammanfattningen nedan beskriver roller och ansvarsområden i ett tidigt skede av barnets resa genom Barnahus.

Länkarna nedan ger exempel på hur Barnahus-teamet har definierat roller och ansvarsområden. Ett mycket detaljerat flödesschema över roller och ansvarsområden har tagits fram av Barnahus Finland och andra Barnahus som beskriver roller och ansvarsområden i sina Barnahus-standarder eller verksamhetsrutiner.

- Barnahus detaljerade yrkesväg, Finland
- Standarder för center som tillhandahåller behandling för barnoffer eller vittnen till sexuella övergrepp och allvarliga former av våld, Albanien
- Rollbeskrivning i "Child House Toolkit", MOPAC, England
- "Manual of Unified Procedures", Spanien
- "Lighthouse Triage Guidance", England
- Mall och vägledning för PROMISE Interagency Agreement

Exempel på ärenden: Så hittade man ett "arbetssätt" på The Lighthouse

Under det första året fanns det skillnader i arbetssätt på The Lighthouse och hur personalens anställningsorganisation brukade fungera, något som har varit svårt för vissa medarbetare. Tjänsten utvecklade tydlighet kring professionell ledning med tydliga strukturdiagram. Över 60 riktlinjer som beskriver "Lighthouse Way" togs fram samt ett skraddarsytt introduktionsprogram som innefattade ett möte med alla myndigheter och en personalhandbok.

De första sex månaderna efter The Lighthouse öppnade fanns det möjlighet att testa dessa riktlinjer i verkliga situationer, till exempel det snabba mottagandet av suicida ungdomar, och gav möjlighet till revidering och reflektion. En del medarbetare upplevde det som utvecklande att vara del av en tjänst som inte riktigt var etablerad, medan andra rapporterade att de hade känt sig mer bekväma med att komma in i en redan färdig tjänst. Detta är en viktig lärdom för rekrytering för andra leverantörer som börjar på ett liknande sätt och den komplexitet som samverkan mellan flera myndigheter innebär."

Roller för Barnahus teammedlemmar

Informationsinsamlingsfas	Barnsäkerhet	Inledande ärendehanteringmöte	Förintervju och utvärdering	Intervju och medicinsk bedömning	Uppföljning och ärendehantering
<p>Barnskyddsspecialist, socialarbetare, medicinsk och juridisk personal samlar in information om barnet och familjen, inklusive tidigare kontakter med socialvården, journaler, polisregister, psykolog och skola. Detta kan omfatta uppgifter om begäran om tjänst, förväntningar på det professionella nätverket, barnet och familjen samt säkerställa samtycke.</p> <p>I vissa Barnahus är hela teamet ansvarigt, något som kan leda till dubletter eller luckor i informationen. Utse helst en utövare som leder</p>	<p>Barnskyddsspecialist/socialarbetare säkerställer att förutsättningarna för säkerhet och remisskriterier uppfylls</p> <p>Barn hänvisas till barnskydd om det inte redan har skett</p> <p>I vissa länder leder Barnahus arbetet med att se till att skydd sätts på plats, exempelvis ingen umgängesrätt, barnskyddsplaner, familjehemsplacering och ekonomi vid behov.</p> <p>Övriga Barnahus stötar responsen, säkerhetsplanering och tidigt tillträde till Barnahustjänsten</p>	<p>I de flesta Barnahus leder Barnahussamordnaren/chefen det inledande ärendehanteringsmötet.</p> <p>Barnahusteamet tar med sig insamlad information och går igenom remisser, risker, barnets behov och plan för utredningar och stöd.</p> <p>I vissa länder deltar åklagare för att ta fram ett juridiskt perspektiv och fatta beslut om brottsutredningar</p> <p>Om det är möjligt bör en teammedlem bli ärendeansvarig och stötta barnet och familjen.</p>	<p>I vissa Barnahus (i Estland och Finland) genomför barnskyddsspecialisten/socialarbetaren och psykologen en förhandsintervju och bedömning med barnet och förbereda eventuella justeringar för den rättsmedicinska intervjun och den medicinska undersökningen.</p>	<p>Rättsmedicin genomför intervjun (polis, socialtjänst, psykologi eller andra yrkespersoner efter ackrediterad utbildning)</p> <p>Barnläkare, rättsmedicinska läkare (eller sjuksköterskor i vissa länder) utför den medicinska bedömningen.</p>	<p>Ärendebeskrivning: Genomgång av Barnahus-teamet: insamlad information, resultat från den rättsmedicinska intervjun och läkarundersökningen, barnets och familjens behov, plan för fortsatt psykosocialt stöd</p> <p>Be om feedback: Stötta familjen och barnet, och ta reda på deras önskemål och känslor i förhållande till den tjänst som tillhandahålls och samla in resultaten av åtgärder och feedback.</p> <p>Löpande ärendehantering: Avsnitt 2.1 beskriver olika</p>

**ärendehantering
under hela resan.**

**förhållningsätt
Barnahus har till
löpande
ärendehantering.**

Involvera barnet i varje steg av bedömningen

Informationsinsamlingsfas

Läkare bör involvera barnet och föräldrarna så tidigt som möjligt för att samla in deras önskemål och underlätta barnets deltagande. Helst ska samma läkare vara med i fortsatt arbete med barnet och familjen (se avsnitt 4)

Barnsäkerhet

Barnets röst är viktigt och formar strategin för barnskyddet.

Inledande ärendehantering möte

Barnets röst bör delas på det inledande mötet där man pratar om förhoppningar och önskemål vad gäller Barnahus-teamet. Irland pilottestar en ny roll. (länk till Child Voice avsnitt 2.4)

Förintervju och utvärdering

Barnets röst bör samlas in för att forma tidpunkten och tillvägagångssättet för Barnahus åtgärder.

Intervju och medicinsk bedömning

Läkare bör se till att de pratar med barnet i enrum, utan föräldern/vårdnadshavaren, för att säkerställa att de kan prata i en trygg omgivning

Uppföljning och ärendehantering

Barnets och familjens förhoppningar och behov bör delas med alla i Barnahus-teamet vid ärendegranskningen. Feedback och resultatmätt ska eftersträvas under hela barnets resa

1.5. BARNAHUS-SAMORDNAREN ÄR VIKTIG

Barnahus samordnare och chef spelar en avgörande roll för att möjliggöra ett effektivt och professionellt arbete. Hög social kompetens och relationsbyggande kunskaper är avgörande för att framgångsrikt kunna leda ett team med flera yrken, liksom yrkeserfarenhet inom branschen. En samordnare/chef ska kunna interagera med yrkespersoner från olika myndigheter vars perspektiv och prioriteringar kanske inte stämmer överens, leda svåra och obekväma samtal och hantera konflikter inom gruppen. Forskning från National Child Advocacy Centre (NCAC)-modellen, i "Beyond Case Review", identifierade att en position som ansvarar för samordningen och funktionen hos teamet leder till förbättrade resultat inom både läkning och rättvisa. Starka team leder till förbättrade resultat för barnen, effektivare arbetsflöden och ökad motståndskraft och energi hos teammedlemmarna.

Kompetens och erfarenhet som är viktig i rollen som samordnare/chef för Barnahus är bland annat:

- Förmåga att skapa psykologisk trygghet så att Barnahus-teamet känner sig trygga med att ta risker kring sina teammedlemmar och att ingen i teamet skäms eller straffas någon annan för att ha erkänt ett misstag, ställt en fråga eller kommit med en ny idé.
- Tillhandahålla tydlig struktur, tydliga processer och styrning så att varje enskild teammedlem förstår sin roll och sitt ansvar.

- Förmåga att skapa en gemensam vision och syfte i Barnahus arbete.
- Relevant expertis inom branschen så att chefen/samordnaren har en förståelse för det arbete som teamet utför, kan dela ansvar och kan föregå med gott exempel.
- Förståelse för makt- och hierarkipotential i team med flera yrken, och en önskan om att skapa respekt och utmaning inom teamet.
- Självförtroende att arbeta med osäkra förhållanden och ständigt söka efter modeller och de bästa metoderna som gör det möjligt för systemet att gå mot ett barnfokuserat arbetssätt.
- Förmåga att dela med sig av Barnahusets påverkan och resultat till teamet, så att de kan se hur deras arbete gör skillnad för barn och familjer.

En ytterligare utmaning för Barnahus samordnare/chefer är att de ofta inte har någon auktoritet vad gäller de samverkande myndigheterna, något som kan begränsa förändringstakten och deras möjlighet att påverka. Kollegialt stöd från ett nätverk av Barnahussamordnare/chefer kan vara ett hjälpsamt och fördelaktigt för problemlösning och diskussion av komplexa situationer mellan olika myndigheter.

→ Beyond Case Review: Ett initiativ som syftar till att förbättra samarbetet mellan olika aktörer i ärenden

Ett utdrag ur Regional Child Advocacy Centres rapport "Beyond Case Review"

I takt med att modellen för Child Advocacy Centre (CAC) utvecklades över tid utökades teamen utöver sitt initiala fokus på utredning och åtal till att inkludera psykiska, medicinska och rättsliga tjänster. Idag är det mer sannolikt att multidisciplinära team som inkluderar en teamsamordnare säkerställer att ett barn får alla tjänster från detta bredare team. En skicklig teamledare effektiviserar kommunikationen och informationsutbytet i hela teamet så att varje medlems roll och behov respekteras och säkerställer att de har en röst i ärendestrategin, säkerhetsplaneringen och problemlösningen för ett barn och en familj. Det är viktigt att understryka att en bra teamsamordnare aktivt engagerar teamet långt utöver möten med ärendegranskning. Samtidigt håller samordnaren teammedlemmarna fokuserade på det som är bäst för barnet och familjen. Genom att kombinera detta barn- och familjecentrerade fokus med en unik kunskap om varje yrkesroll och förmåga kan teamsamordnaren ställa viktiga frågor och vägleda interaktioner som resulterar i mer sammankopplade, omtänksamma och tydliga strategier för barn som lägger stor vikt vid läkning, rättvisa och motståndskraft. Många studier har visat att effektiva team har en hög nivå av psykologisk trygghet som gör det möjligt för hälsosamma konflikter att komma upp till ytan och de mest innovativa idéerna att delas och testas. Det kräver stort tålamod att skapa en säker miljö och de team med en samordnare som förstår och tar hand om teamets psykologiska säkerhet har mer sannolikt en kultur som präglas av förtroende, vilket leder till bättre beslutsfattande.

1.6. REMISS TILL BARNAHUS

Med målet att möjliggöra effektiva ärendegranskningsmöten med flera myndigheter bör informationsinsamlingen börja med ett omfattande remissformulär som innehåller:

- Remitterarens namn, roll och kontaktuppgifter
- Barnets eller ungdomens namn, adress (inklusive om barnet eller ungdomen byter hem), födelsedatum och kön
- Personuppgifter som talat språk, eventuell tolk, skola, funktionsnedsättning, etnisk bakgrund, ytterligare behov, kön, sexualitet
- Förälderns eller vårdnadshavarens kontaktuppgifter och hemsituation – inklusive kontaktuppgifter (om tillämpligt) och eventuella barnskyddsåtgärder som fosterhemsfamilj och vårdnadshavare
- Uppgifter om syskon eller andra barn i hemmet/sammanhanget som också kan vara offer – ett genogram kan vara till hjälp
- Uppgifter om brottet: påstådda övergrepp, tid/datum, relation till den person som orsakat skadan (och namn om detta är känt), status för utredningen, utredare, brottsreferensnummer
- Skydd och säkerhet för barn, inklusive vidtagna barnskyddsåtgärder och barnskyddsombud/socialarbetare
- Fysiska skador, akutbehandling eller kriminaltekniska bevis som redan har samlats in
- Andra inblandade myndigheter
- Typ av utredning, bedömning eller stöd som behövs
- Bekräftelse av medvetenhet om tillgängligt stöd och informerat samtycke från barn och familj att komma till Barnahus

Remissen kan innebära den första möjligheten att lyssna på barnet och familjen genom att ta reda på:³

- Vilka förhoppningar har barnet eller ungdomen när de kommer till Barnhus?
- Vilka förhoppningar har föräldern/vårdnadshavarna när de kommer till Barnhus?
- Förstår de vilket stöd som finns och varför de kommer?
- Har barnet, ungdomen eller föräldern/vårdnadshavaren gett sitt samtycke till att delta?

Ytterligare information om barnet och familjen behöver sedan samlas in från alla myndigheter som tidigare haft kontakt med barnet, inklusive socialvård, journaler, polisregister, psykisk vård och skolor. I vissa länder tillåter Barnahus, informationsdelningslagen eller barnskyddslagen tillgång till barnskydd och journaler. Det gör det möjligt för Barnahus att samla och granska alla journaler om ett barn på ett ställe. Med den lagstadgade rätten till öppen tillgång måste man vara försiktig när man överväger vem i teamet som behöver tillgång till informationen för att minimera onödig delning av personuppgifter inom och utanför Barnahus.

³ Baserat på erfarenheter från Lighthouse i England och Linköping i Sverige

Lyssna på barnet

Remissformuläret på Lighthouse innehåller:

- Har denna remiss diskuterats och avtalats med barnet/ungdomen?
- Vilka förhoppningar har barnet/ungdomen enligt remissen?
- Vilka förhoppningar har vårdgivaren på att bli remitterad?

- Lighthouse remissformulär, England
- Vägledning om lagen om informationsutbyte, Finland i den juridiska granskningsanalysen av den finska lagstiftningen om sexuellt utnyttjande och missbruk av barn

1.7. DELA INFORMATION FÖR ETT EFFEKTIVT ÄRENDEGRANSKNINGSMÖTE

Ärendehanteringssystem

Barnahus tjänster har under de senaste två decennierna utvecklats med en mängd olika ärendehanteringssystem för journalföring, bland annat:

- Gemensamma ärendehanteringssystem för Barnahus (England, Spanien, Slovenien och Finland)
- Barnahus ärendeanteckningar som ligger i ett befintligt system för hantering av socialvårdsärenden (Irland, Estland)
- Barnahus partners dokumenterar anteckningar i egna ärendehanteringssystem – polis, socialtjänst, sjukhus, icke-statliga organisationer (partners som arbetar med Barnahus)

Gemensamma ärendehanteringssystem för Barnahus bör innehålla sektioner för varje myndighet att samla alla sina register på ett ställe. Det vore idealiskt om alla sektioner är tillgängliga för hela Barnahus-teamet för att möjliggöra informationsutbyte, med undantag för vissa straffrättsliga och intima journaler som rör hälsa. Delade system inkluderar ofta:

- Demografi (namn, adress, ålder, kön, sexualitet och andra skyddade egenskaper som etnicitet och skola)
- Rättvisa (typ av brott, sammanfattning av intervjuutfall, kallelse till domstol och andra beslut som vårdnadshavare/fosterfamilj),
- Socialtjänst (genogram, rapporter från barnskydds-/skyddsmöten, socialtjänst och utbildning)
- Hälsa och sjukvård (sammanfattande medicinska rapporter, rättsmedicinska rapporter, hälsorapporter från lokala tjänster)

- Psykolog (sammanfattande psykologiska rapporter, korta sessionsanteckningar, psykologiska tester och teckningar)

Inom ett gemensamt Barnahus-system är det vanligt att videoinspelningar av kriminaltekniska intervjuer och medicinska undersökningar hålls säkra från resten av teamet med rollspecifik åtkomst – och ibland i ett separat registersystem. Terapeuternas behandlingsanteckningar och övervakning bör inte sparas som en del av barnets journal i det gemensamma Barnahus-systemet och dessa bör inte begäras ut i domstolssyfte, även om lagstiftningen varierar i varje land. Varje Barnahus-team bör bestämma vilken nivå av informationsdelning som passar in i deras lands dataskyddslagstiftning och processer för begäran om anteckningar före rättegång.

Informationsdelningsavtal, Dataskyddslagen eller de lagar och konventioner som styr Barnahus verksamhet är väsentliga för att specificera vilken information som kan delas och innehas av Barnahus. Dessa avtal och lagstiftning fastställer minimikraven för datadelning med en liten grupp auktoriserade yrkespersoner samt hur uppgifterna kan kopplas till och delas med polis- och domstolssystem. Exempelvis sparas uppgifter relaterade till straffrättsliga och rättsliga förfaranden, ljud- och videoinspelningar av intervjun eller förhöret separat från uppgifter relaterade till krisstöd och psykosocialt stöd. Delade ärendehanteringssystem kräver särskilt tydliga informationsdelningsavtal för att alla myndigheter ska kunna dokumentera sin information i ett gemensamt system, samt en tydlig förklaring av datadelningsarrangemangen för att få samtycke från barn och familjer som använder Barnahus.

Dessutom har PROMISE-nätverket samarbetat med Bonigi för att utveckla The PROMISE Hub. Detta datahanteringssystem på hög nivå ger Barnahus ett verktyg för att registrera anonymiserade data om insatser, rapportera om prestationer och samla in jämförbara europeiska data om våld mot barn.

- Lighthouse Information Sharing Agreement, England
- Lighthouse Agreement to Service, England
- Barnahus Law, Slovenia

1.8. SKAPA GEMENSAMMA TEAMVÄRDERINGAR OCH SPRÅK

Genom att stötta utvecklingen av gemensamma rutiner som överenskommits mellan Barnahus-teamet och respektive myndighet som bedriver verksamhet i Barnahus, bör teamen ägna tid åt att bygga en öppen lärandekultur och gemensam vision. Det kan handla om att ta sig tid tillsammans för reflekterande övningar, komma överens om gemensamma värderingar, beteenden och språk, skapa lösningar tillsammans, lära sig och fira tillsammans. Dessutom säkerställer många Barnahus att principerna i Barnahus kvalitetsstandarder och barnkonventionen ligger till grund för allt. Det kan vara bra att ha Barnahus kvalitetsstandarder synliga i Barnahus teamområden för att säkerställa att de alltid fattar beslut i enlighet med dessa principer.⁴

Reflekterande utrymmen

Det bör finnas utrymmen för hela Barnahus-teamet med tid för att reflektera utanför ärendehantering och fundera över hur arbetet påverkar dem, hur de samarbetar som ett team och deras arbetsmetoder. Detta kan inkludera klinisk övervakning mellan kollegor och i grupper, ett kliniskt reflekterande utrymme med en extern samordnare, en arbetsgrupp eller regelbundna reflekterande samtal för komplexa ärenden.

Utbildning för flera myndigheter

Regelbunden utbildning och utveckling för myndigheter är en annan metod för att skapa en gemensam förståelse och arbetssätt samt en känsla av att vara ett "team". Som en del av ett nationellt uttrullningsprogram har Europarådet beställt en

⁴ Baserat på erfarenheter från Cypern, Sverige, England och Skottland

nationell utbildningsanalys för att identifiera utbildningsbehov för yrkesverksamma som arbetar med och för Barnahus i Irland. Denna behovsbedömning visade att det finns enighet i forskning och internationell vägledning om att det krävs specialkunskaper och färdigheter för de som arbetar i Barnahus, samt en grundläggande kunskaps- och färdighetsnivå för de som samarbetar med Barnahus. Dessutom stöds ett effektivt samarbete mellan olika myndigheter genom att utbilda yrkespersoner tillsammans.

- Barnahus personal bör utbildas i: traumastöd, förändringsledning, reflekterande metoder, datadelning, Barnahus standarder, CSAE-lagstiftning, barns rättigheter, samarbetsorganisationer, barnens deltagande, utvärdering/forskning och rollspecifika färdigheter som FME, undersökningsintervjuer, terapeutiska tillvägagångssätt för överlevande av CSA.
- Myndigheter som arbetar tillsammans med Barnahus bör utbildas i: Barnahus-modellen, barnskydd, bemötande av upplysningar, samverkan mellan myndigheter, terapeutiskt arbete efter psykisk ohälsa, exempelvis inriktat mot barn- och ungdomspsykiatriska tjänster, primärvård och psykoterapi.⁵

Ett gemensamt språk

När man arbetar i ett team med flera myndigheter inom hälso- och sjukvård, socialvård och polis/åklagare kan det finnas språkskillnader som kan orsaka besvär och missförstånd när man arbetar med utsatta barn och familjer. Gamla juridiska texter, lagar om sexualbrott och media hänvisar ibland till barnpornografi och använder språk som beskyller barnen. Även kollegor som arbetar på samverkande myndigheter kan

⁵ Baserat på erfarenheter från Irland

använda språk som anklagar barnet, till exempel "hon flydde", "han tog risker genom att välja att använda olagliga droger". Unga som drabbas av misshandel berättar att de etiketter de får är stigmatiserande. Genom att använda språk och etiketter för att skylla på offret stigmatiserar man barn och unga, skapar hinder för dem att känna att de har tillgång till tjänster och kan också orsaka frustration mellan myndigheter och begränsa yrkesmässig nyfikenhet. Att ta ett traumainriktat förhållningssätt till hur man pratar om barn och vad som har hänt dem uppmuntrar däremot en nyfikenhet på vad som ligger bakom ett beteende och att vara mer öppen för att höra barnet försöker berätta genom sitt beteende.

Myndigheter bör ha kunskaper om det språk som används i Barnahus, så att alla inblandade kan använda det och stödja god praxis vid remisstillfället och vid möten om ärendegranskning. Barnahus-teamet bör försöka förstå vad som händer med ett barn, snarare än vad de har gjort. Kan vi istället omformulera vårt språk kan myndigheter utlösa lämpliga barnskyddsåtgärder och minska risken för att barn känner sig skyldiga till vad som hänt dem. Vissa länder har utvecklat riktlinjer för en gemensam terminologi, till exempel forskningen "Breaking the Silence", som utvecklades med flera samverkande myndigheter för att komma överens om en gemensam förståelse för definitioner och språk om sexuella övergrepp mot barn (Finland och Irland).

- Bedömning av utbildningsbehovs för arbete med Barnahus i Irland
- Polisvägledning, Finland
- Våldtäktskris, Nordirland

Exempel på ärenden: Lighthouse – bygga upp en lärandekultur tillsammans för att stödja vårt arbete

Skapa gemensamma teamvärderingar och beteenden

- Komma överens om beteenden som underbygger gemensamma värderingar
- Misstag är oundvikliga och möjlighet att lära sig
- Inte hålla inne med negativa känslor

En miljö där alla teammedlemmar har en röst

- Exempelvis checka av med teamet genom regelbundna kontroller

Reflekterande övningar

- Individuell och gruppmissig klinisk övervakning
- MDT klinisk reflekterande praxis
- Månatliga och systemiska reflektionssamtal gällande komplexa ärenden

Investera i och prioritera utvecklingen av våra medarbetare

- Utbildning i traumainformerade metoder
- Hellediga dagar
- Utvecklingsprogram för högre ledarskap

Drivs av säkerhet, kvalitet och lärande

- Lära av våra barn och ungdomar, vårdgivare, partners och uppdragsgivare

Skapa lösningar tillsammans

- Simuleringar av processer, förlopp och ingrepp
- Revidera protokoll och rutiner gemensamt
- Månatliga möten för att gå igenom det kliniska arbetet och övningsutvecklingen
- Teammöten varje vecka och flera kortare möten

Vi firar tillsammans

- Månatliga frukostmöten för alla medarbetare

Exempel på ärenden: Påverka nationellt "språk" om sexuella övergrepp mot barn

I Finland har den nya polisguiden ett användbart avsnitt om språk och definierar termen "sexuellt våld mot barn" som den rekommenderade finska paraplytermen. Dessutom har de en del termer som inte längre ska användas, till exempel barnpornografi, barnprostituerad eller barnsexarbetare. Guiden säger: "Det rekommenderas att man undviker att använda dessa termer helt och hållet. Sexuellt våld mot barn är inte en underhållande form av kommersiell pornografi och ska inte beskrivas som sådan, inte ens på konceptuell nivå. Bilder på barn är inte pornografi, utan bevis på ett brott och bör därför hänvisas till med lämplig terminologi som respekterar barn." För att hjälpa läkare har en "termbank" skapats för att säkerställa konsekvens i språk som är traumainformerat.

Exempel på ärenden: Leta efter betydelsen bakom det som barnet kommunicerar, på The Bairns Hoose i Skottland

Vi anser att språket är väldigt viktigt. På Children 1st (den välgörenhetsorganisation som driver Bairns Hoose) hänvisar vi inte till de människor vi hjälper som "kunder", "patienter" eller "brukare", eftersom dessa oavsiktligt kan skapa en känsla av stigma och hinder för att få tillgång till stöd. Vi pratar inte heller om att barn och unga är "svåra att nå" eller "svåra att engagera" utan ser dessa som aspekter arbetet som ska beaktas för att säkerställa att Bairns Hoose stöd är lättillgängligt för de som behöver det. Vår utbildning i traumamedvetenhet innebär att vi förstår beteenden som ofta benämns som "motsträvig" eller "utmanande" och som ofta beror på rädsla eller ångest, och som kan vara strategier för att hantera situationer som inte längre fungerar. Förstår vi det här kan vi också vara nyfikna på

- Sociala evenemang, gemensamma luncher och födelsedagar

vad som ligger bakom ett beteende och leta efter den innebörd som den unga personen försöker kommunicera.

Exempel på ett sådant ärende: Övergång från samexistens till samarbete på Barnahus West, Irland

“Modellering av modellen”

- skapa en miljö som utmanar hierarkiska idéer och maktbalanser
- engagera sig i aktiviteter som främjar barns rättigheter
- normalisera påverkan av trauma och ställföreträdande trauma på alla som kommer i kontakt med Barnahus, oavsett om det är yrkesverksamma, barn eller familjer

Från och med lanseringen av Barnahus i Irland 2019 stod det klart att ett nytt arbetssätt krävdes för att bättre kunna bemöta barn som blivit offer för sexuella övergrepp. Traditionella arbetssätt och maktbalanser som upplevs av barn och familjer kan leda till nya trauman och att barn ångrar att de berättade något överhuvudtaget. Barnahus var ett tillfälle att fundera över vad som behövde förändras inom systemet och förbättra upplevelsen för de barn som blivit offer.

Barnahus People

Granskningar av den irländska reaktionen på sexuella övergrepp mot barn visade att myndigheter var dåliga på att samarbeta. Med samverkan mellan olika myndigheter som starkt fokus är Barnahus målsättning inte att utveckla ännu en myndighet, utan att möjliggöra samarbete mellan viktiga myndigheter i Barnahus, däribland yrkespersoner inom barnskydd, hälsa, ombuds- och polistjänster.

Samverkan mellan olika myndigheter utifrån Barnahus kvalitetsstandarder går hand i hand med

att förverkliga barnets rätt att delta i frågor som berör dem. När man tittade på allt tillsammans blev det tydligt

att den traditionella kraftdynamiken behövde utmanas, så att rösterna från dem med minst makt kunde bli hörda. Genom forskningsgranskningar och utvecklingen av vår egen delaktighetsstrategi har vi lärt oss att personal som inte känner sig hörd, i samband med sina yrkesroller, är mindre benägna att också lyssna på barns röster. Vi ville säkerställa att kulturen på Barnahus stöttade alla att delta jämlikt genom:

- Etablering av Barnahus arbetsgrupp där personal som arbetar på Barnahus från alla myndigheter kan delta i utveckling av tjänster och modellimplementering
- Överenskommelse om att ingen personal på Barnahus ska bära uniform i sitt arbete
- Användning av språk som stödjer alla Barnahusarbetarens individuella färdigheter och expertis – såsom “socialarbetarens yrkesmässiga bedömning av barnskyddsbedömning”, “läkarnas och sjuksköterskornas medicinska expertis”, “polisens juridiska expertis”.

Barnahus miljö

Planering för samverkan mellan olika myndigheter var centralt i byggnadens design, med konferensrummet som hjärtat i byggnaden där man håller möten varannan vecka – teamet “möts i mitten”. Mötets ordförande sitter aldrig vid bordets huvud och det finns inga fasta sittplatser för teammedlemmar. Det finns färsk frukt, te, kaffe och snacks för att skapa en välkomnande atmosfär och

regelbundna pauser uppmuntras. Effekten av sekundärt trauma är erkänd inom teamet och personalen uppmuntras att prata om hur arbetet kan påverka dem och vilket stöd som behövs.

Samordningsgruppen anordnar festligheter i ett utökat kök/mötesrum, som en julfrukost, välgörenhetskaffe eller prisutdelningar. Personal och familjer uppmuntras att använda köket för att laga mat till sig själva, något som skapar en hemtrevlig atmosfär och minimerar “skillnaden” mellan personal och de barn som kommer till Barnahus.

Barnahus aktiviteter

Samverkan inom Barnahuset möjliggör informella diskussioner och social interaktion samt formella möten. Barnahus kärnteam är medvetna om att man kan “modellera modellen” – alltså skapa en miljö som utmanar hierarkiska idéer och maktbalanser, engagera sig i aktiviteter som främjar barns rättigheter och normalisera effekterna av trauman och sekundära trauman för alla människor som kommer i kontakt med Barnahus, oavsett om det är yrkesverksamma, barn eller familjer. Exempel på “modellering av modellen” är:

- Alla teammedlemmar får lika mycket tid vid möten mellan olika myndigheter. Ingen röst anses vara mer relevant än någon annans, förutom barnets, som är viktigast.
- Undvika användning av yrkestitel under möten mellan olika myndigheter, exempelvis läkare, åklagare och polis
- Utveckling av en roll som ungdomsförespråkare, som agerar som barnets röst

- Öppen diskussion om hur specifika ärenden eller situationer påverkar medarbetare och hela teamet
- Möjlighet att reflektera över dynamiken i teamet, trauma och systemiska problem.

✓ CHECKLISTA

- Finns det formella rutiner för ärendehantering, inklusive planeringsmöten, dokumentation och uppföljning?
- Finns det ett samarbetsavtal som anger hur myndigheter ska samarbeta?
- Är alla myndigheter representerade i styrgruppen och de operativa grupperna?
- Finns det ett avtal om datadelning mellan olika myndigheter, inklusive data som samlas in vid remiss, datadelning inom Barnhuset och datadelning med andra myndigheter?
- Finns det en överenskommen uppsättning data för att utvärdera effekten på barnet?
- Finns det tydliga rollbeskrivningar för all personal som arbetar i och med Barnhuset?
- Har Barnhuset teamet utbildning och en gemensam förståelse för rutiner?
- Har Barnhuset teamet gemensamma värderingar, språk och förståelse?

BARNFOKUSERAD ÄRENDEPLANERING

2. BARNFOKUSERAD ÄRENDEPLANERING

Detta avsnitt avser standarderna 5.2, 5.3 och 5.6 och beskriver vikten av att sätta barnet i centrum för all utvärdering och löpande planering och stöd för flera myndigheter.

Standard 5.2 Individuell bedömning:

Barnahus säkerställer att det sker en individuell bedömning av varje barn som remitteras till Barnahus. Den individuella bedömningen genomförs och uppdateras med hjälp av bidrag från myndighetsteam, barnet, vårdgivare och andra relevanta yrkespersoner. Den individuella bedömningen fastställer barnets omständigheter, särskilda behov och andra faktorer som ska informera planeringen, insatserna (inklusive barnundersökningsintervjun) och uppföljningen.

Standard 5.3 - kontinuerlig ärendehantering och granskning:

Ärendegenomgångs- och planeringsmöten där berörda myndigheter ingår i teamet, genomförs regelbundet i Barnahus.

Standard 5.6 - barnets deltagande:

Barn får möjlighet och stöd att bidra till sin egen ärendehantering och hantering i Barnahus. Barnahus tar noga hänsyn till barnets åsikter i all ärendehantering och hantering.

2.1. TYPER AV ÄRENDEPLANERING

Det finns fyra typer av diskussioner kring ärendehantering som sker som en del av en barnfokuserad ärendehantering:

- Konsultation/rådgivning
- Inledande ärendehanteringmöte
- Genomgång av ärendet efter kriminaltekniska intervjuer och undersökningar
- Pågående ärendegranskning/övervakning

Konsulttjänster

En eller flera medlemmar i Barnahus-teamet kan ge expertråd till lokal polis, socialtjänst och hälsovårdspersonal, samarbeta och uppskatta den expertis som redan finns inom nätverket.

Inledande ärendehanteringmöte

De inledande ärendehanteringmötena bör användas för att gå igenom den information som samlats in om ett barn och för att planera för en bedömning, rättsmedicinsk intervju, rättsmedicinsk/medicinsk undersökning, krisstöd och omedelbara

barnskyddsåtgärder. Mötet är vanligtvis begränsat till Barnahus kärnteam, som leds av Barnahus samordnare/chef och flera ärenden granskas. Ett Barnahus-team kan vanligtvis diskutera 5–10 remisser per möte och den tid som tilldelas per ärende kan variera från 20 minuter till en timme. Vanligtvis sker de första ärendehanteringmötena inom 5–10 arbetsdagar, såvida det inte finns ett akut behov av omedelbart skydd/hög risk och ärendet kommer att diskuteras samma dag eller inom 24–72 timmar. Ärendehanteringmötet kan avgöra att vissa barn får bättre stöd utanför Barnahus och remiss bör göras till en lokal tjänst i detta ärende, med stöd för att få tillgång till tjänsterna.

- Barnahus arbetsflöde, Estland
- Agenda för veckokoordineringsmöte, Spanien
- Lighthouse Intake-möte – uppdragsvillkor, England
- NCAC – Bygga en bättre fallstudie tillsammans: Förbättra effekten för CAC och MDT, NCAC

→ Checklista ärendegenomgång,
NCAC

Uppföljning/ärendegenomgång efter kriminaltekniska intervjuer och undersökningar

Ärendegenomgången ger utrymme för hela Barnahus att granska fynd och planera nästa steg med straffrättsprocess, eventuella barnskyddsinsatser och vilket terapeutiskt stöd som kan erbjudas barnet och dess familj. Helst sker detta i slutet av utvärderingen, medan Barnahus kärnteam och lokala myndigheter tillsammans på Barnahus.

Löpande uppföljning och stöd i varierar mycket beroende på vilka utövare som ingår i Barnahus kärnteam och vilka lokala samarbetsarrangemang som finns. Det kan handla om allt från ett internt terapeutiskt stöd på 20 sessioner till remiss till en lokal psykolog eller en icke-statlig organisation för långsiktigt stöd.

Pågående ärendegranskning/övervakning

För alla barn och familjer som får löpande terapeutiskt, rättsligt eller hälsovårdsstöd på ett Barnahus bör teamet träffas regelbundet för löpande ärendegenomgång. Frekvensen och medlemskapet i ärendegranskningarna kan variera beroende på tjänstens kapacitet, antalet remisser, missbrukets svårighetsgrad, påverkan på familjen och längden på det pågående stödet. Många tjänster erbjuder endast ärendegranskningar vid behov, som svar på frågor och enligt vägledning från lokala barnskyddstjänster. Tjänster som erbjuder långsiktigt terapeutiskt stöd bör sträva efter att tillhandahålla löpande fallgranskningar för varje barn var sjätte till tolfte vecka.

Ärendeuppföljningen varierar över Barnahus med:

- Varannan vecka granskas ärendet av socialarbetare och psykologer, med eskalering till veckovisa ärendehanteringmöten om ytterligare diskussion behövs – exempelvis rättsligt utfall, avslutande av behandling, problem i skolan (i Spanien)
- Regelbundna fallgranskningar för varje barn mellan en och tre månader (i Estland och England)
- Veckomöte som besvarar förfrågningar från familjer om de behöver ytterligare stöd (i Finland)
- Veckomöte som besvarar förfrågningar från socialarbetare/psykologer (i Sverige och Spanien)
- Varje vecka till varannan vecka granska alla ärenden medan de förblir öppna för hela samarbetsteamet – där Barnahus spelar en samordnande roll i att sammanföra MDT (i Irland)

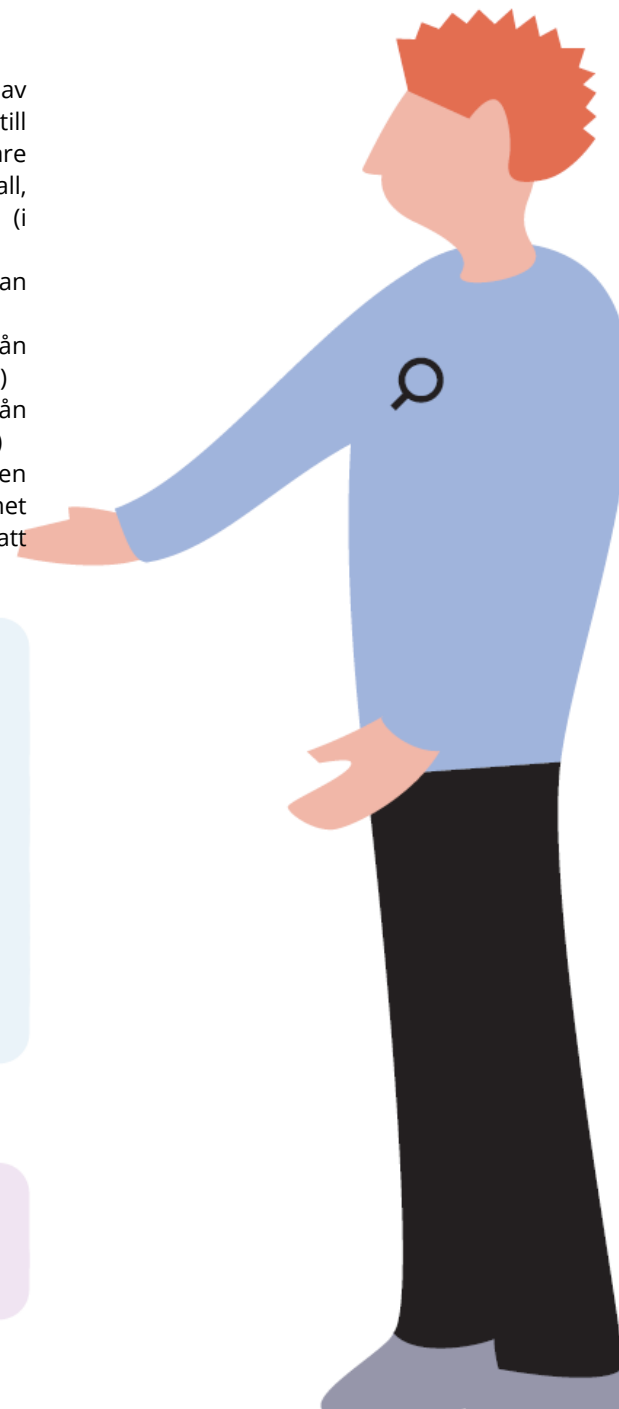
Exempel på ett sådant ärende: Estland – Barnahus arbetsflöde

Estland har en tydlig arbetsflödesplan för ärendehanteringmöten i sitt arbetsflöde.

- Inledande bedömning – inom 10 dagar eller tidigare om det är brådskande
- Intervju och medicinsk undersökning – inom 20 dagar
- Ärendegenomgångsmöte – inom 30 dagar
- Ärendegranskning – inom 60 dagar
- Granskning och avslutning av ärendet – inom 90 dagar

→ Barnahus arbetsflöde, Estland

Exempeldata: Lighthouse i England

Efter att ha reflekterat över Lighthouse inledande period etablerade teamet sex veckovisa genomgångar, ledda av barn- och husläkare som är primära ärendehanterare. Fallgranskningarna säkerställer att teamet aktivt svarar på barnens och deras vårdares behov och undviker avdrift och förseningar i deras planering och behandling. De visste från pilotprojektet att efterfrågan på Lighthouse tjänster översteg kapaciteten att möta behovet och ville därför säkerställa en effektiv genomströmning av barn på deras resa genom Lighthouse. Genom att införa regelbunden samordning av barnets resa kunde deras röst höras bättre. Det gav barnen mer kontroll över resan och hjälpte teamet att svara på deras växande behov.

Varför startade ni sex veckovisa ärendehanteringmöten?

Vi strävar efter att börja tänka på genomströmning och bra avslut redan från början av vårt arbete och erbjuda en skraddarsydd "helhets"-tjänst snarare än ett bestämt antal specifika

sessioner. Vi tror att det ger valfrihet och flexibilitet för barn och familj. Det drivs också av vårt fokus på att bygga kapacitet och motståndskraft bland familj, remitterande och det bredare professionella nätverket så att de kan fortsätta stödet när de är redo för nästa steg på sin resa.

Hur försäkrar ni kontakt med barnen?

Våra ärendegranskningar är skraddarsydda och beror på ärendets komplexitet. Vi strävar efter att göra dem relevanta varje gång och undvika upprepning. För några av våra barn involverar genomgången hela Lighthouse-teamet personligen, möten med det bredare nätverket och familjen som ingår. För andra barn med mindre komplexa behov kan ett telefonsamtal med familjen och Lighthouse-teamet vara tillräckligt.

Vilka är utmaningarna med regelbunden ärendegranskning?

Några hinder är tidspress, hög ärendebelastning och behovet av att prioritera brådskande skyddsmöten. Vi använder datasparare för att övervaka efterlevnad och registrera protokoll och resultat i filer. Vi ber om feedback från de

personer som inte kan delta och kommer att använda andra möten för att hålla genomgångarna för att undvika dubbelarbete.

Vilka teman/ämnen diskuteras:

En typisk agenda inkluderar:

- En uppdatering om barnfamiljens omständigheter
- Feedback från familjen om behandling/stöd
- Uppdatering från polis/socialtjänst om utredningen/utredningarna
- Granska vårdplan och behandling från MDT-bedömning
- Granska riskbedömning
- Utfallsmått och tidsramar
- Bygga familjestöd och professionella nätverk

Vilka har varit de oavsiktliga konsekvenserna och fördelarna med att börja med en genomgång var sjätte vecka?

Vi har konstaterat att tidig identifiering av hinder för åtkomst till tjänsten innebär att de kan åtgärdas tidigare. Barnet och familjen drar nytta av en känsla av att det händer något och kontroll genom att aktivt ta itu med eventuella avdrifter och förseningar. Vi har en tydligare förståelse för barnets förväntningar och

övergripande känsla för behandlingen. Vårt nya team av ärendehanterare utvecklas och känner sig uppskattade. Vi har förbättrat vår ärendehantering och genomströmning genom att bättre uppskatta sluttider. Data har gett tidiga bevis för efterfråge- och

kapacitet
splanering.

2.2. LOGISTIK FÖR ÄRENDEHANTERINGSMÖTEN

För att maximera närvaron vid ärendehantering är det viktigt att kunna välja om det ska vara fysiska möten eller onlinemöten. Personliga möten kan begränsa närvaron av partners som inte är baserade i Barnahus och kan vara tidskrävande för personalen att resa till lokala möten med olika myndigheter. Sedan covid-19 har majoriteten av Barnahus fortsatt att hålla ärendehanteringssmöten online med förbättrad närvaro från kollegor från skola, barn- och ungdomspsykiatri, husläkare eller polis och socialtjänst. Detta är särskilt relevant för Barnahus som täcker stora geografiska områden och i Barnahus rutiner finns ett användbart avsnitt om konferenssamtal.

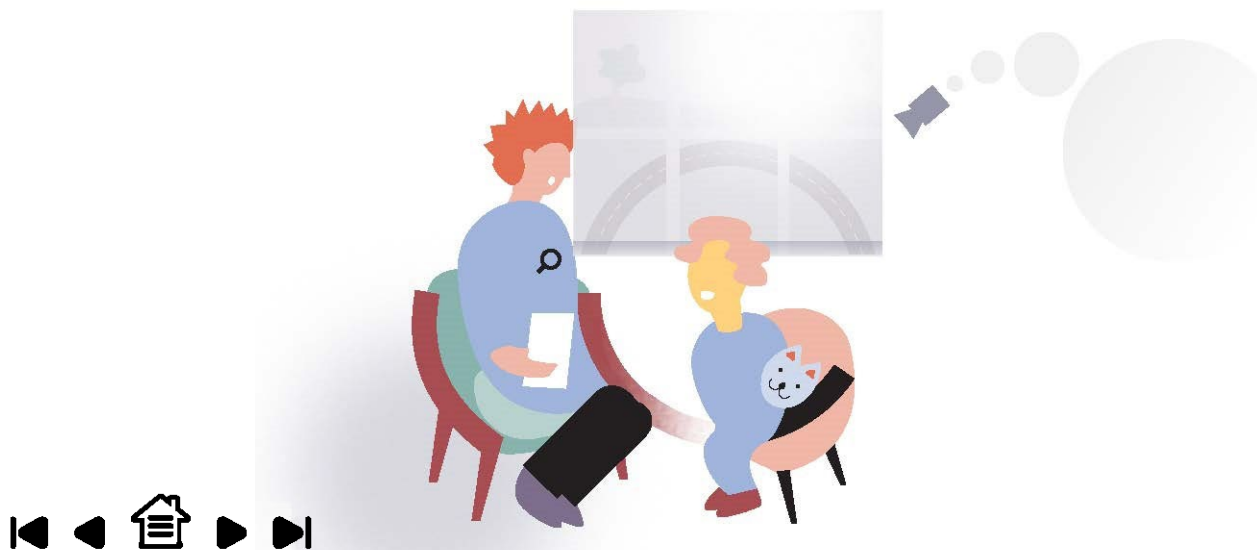

→ [Barnahus rutiner – Linköping](#)

”Genom förändret av en Barnahus-modell är en möjlighet att tänka annorlunda om hur vi arbetar. Ett effektivt samarbete mellan olika myndigheter kräver att man tar till sig mångfalden i Barnahus-teamen samtidigt som man aktivt antar rutiner för att främja bättre samarbete. Det är viktigt att skapa en välkomnande miljö och ett team som främjar en positiv atmosfär. Barnahus representerar ett nytt sätt att arbeta i Irland, och även om det återsår att se vilken inverkan det här arbetssättet har på irländska barn, kan författaren med säkerhet säga att det är en underbar miljö att arbeta i med ett team som alla chefer drömmer om.”

—Aoife O’Malley, Barnahus West Manager

2.3. SÄKERSTÄLLA BARNFOKUSERAD ÄRENDEPLANERING

Medan Barnahus-teamen arbetar efter principerna att alltid vara fokuserade på barnen, traumainformerade och respektera barnets rättigheter och välbefinnande, kan ibland direktkontakt med barn glömmas bort tills barnet kommer till Barnahus för första gången. Att lära sig av nätverket PROMISE Barnahus visar att det finns många möjligheter att utveckla ett barncentrerat förhållningssätt.

- Remiss – uppmana remitteraren att fråga barnet och familjen "håller med om remissen" och "vad de vill få för resultat av remissen"
- Informationsinsamlingsfas – omedelbart efter en remiss kan en medlem i Barnahus-teamet ringa föräldrarna och barnet, om det är lämpligt, för att samla in deras önskemål och underlätta barnets deltagande. Detta kan vara användbar information att ta med till det inledande ärendehanteringsmötet för att vägleda tidpunkten för den rättsmedicinska intervjun och om barnet och familjen är redo för en läkarundersökning. Helst kan den här personen bli den enda stödpersonen för barnet och familjen.
- Inledande ärendehanteringsmöte – barnets och familjens förhoppningar och önskemål bör delas vid detta första möte med resten av Barnahus-teamet för att hjälpa till med planeringen, helst av någon som kan förespråka barnets önskemål
- Förintervju/utvärdering – rättsmedicinska intervjuare, socialarbetare och psykologer kan boka ett möte med barnet för att höra deras röst och förbereda eventuella justeringar för den rättsmedicinska intervjun och läkarundersökningen. De kan fråga "vad behöver

barnet, vad vill de och vad vill de inte att det ska hända", exempelvis önskat språk, tolkar, val av intervjuarens kön, tid på dygnet. De är sedan stödpersonen när intervjun/undersökningen planeras, och dela information för att stärka dem och respektera deras åsikter. Det här är ett bra tillfälle att dela med sig av Barnahus broschyrer och filmer för att förbereda barnet på vad som väntar på Barnahus (se avsnitt 3.1).

- Förberedelse inför intervjuer och undersökningar – barnet ska alltid ha tillgång till information, anpassad efter ålder, utveckling, språk och särskilda behov så att de fullt ut förstår processen.
- Efter intervjun/undersökningen – efter intervjun kan den kriminaltekniska intervjuaren ta reda på barnets reflektioner över förhoppningar och önskemål om nästa steg och hur de upplevde processen. De bör också ta med sig barnets röst i uppföljningen av ärendet.
- Uppföljning och löpande ärendegenomgång – bjud in familjer och barn, om så är lämpligt, att delta i pågående ärendegenomgångsmöten eller få deras åsikt i förväg om de inte kan delta i mötet.

Om det inte går att komma i direkt kontakt med barnet före intervjun eller undersökningen bör Barnahus-teamet fråga remissgivaren, lärare eller andra yrkespersoner som känner barnet väl vad de tycker att barnet behöver.

→ [Lighthouse väg till remiss, England](#)

"Vi tar reda på barnets önskemål – till exempel vilken stol de föredrar för intervjun och vilka snacks de gillar. Vi ger dem makten att kontrollera de små sakerna eftersom de inte kan påverka rättsprocessen."

- **Barnahus-koordinator, Slovenien**

Exempel på ärenden: Samarbete med barn och ungdomar under hela ärendepaneringen, Bairns Hoose, Skottland

Vårt tillvägagångssätt stöds av principer för läkande metoder. Det innebär att vi medvetet "arbetar med" snarare än "åt" barn och deras familjer. Vi tror att om vi involverar ungdomar och deras familjer på ett meningsfullt sätt i sitt eget stöd, kommer de att hjälpa oss att få det stöd som är rätt för dem. Vi samarbetar för att komma överens om en stödplan baserat på deras förhoppningar om vårt samarbete och kontrollerar regelbundet med dem att vårt samarbete uppfyller deras behov. Vår medvetenhet om stigmatisering kring att få stöd innebär att vi medvetet strävar efter att undvika att oavsiktligt benämna de som kommer till Bairns Hoose som "andra". Vi möter barn, ungdomar och familjer där de är, medvetna om

behovet av att förklara och ibland översätta jargong eller akronymer, för komplexa juridiska processer.

Forskning från Safer Young Lives visar att när barn och unga samarbetar i beslutsfattandet om sitt eget stöd och sin egen omvårdnad kan det skydda dem på många olika sätt. Dessa inkluderar att bygga upp självkänsla, visa dem att deras åsikter och perspektiv är viktiga, ge dem en känsla av kontroll, skapa förtroende och respekt och uppmuntra dem att prata öppet med skyddande vuxna. Autentiska relationer mellan barn/ungdomar och yrkesverksamma skapar ett meningsfullt samarbete och innebär att yrkesverksamma förstår helheten och fattar bättre informerade beslut. Detta är grunden för förändring.

→ Safer Young Lives – Participation is Proactive, England

- Lydias dikt – Saker som behöver förändras
- Lydias mamma – en förälders frustration
- Bloggar om rättssystemet och domstolarna

Förutom att ge barnet en röst och möjlighet att forma sin egen resa kan barnens röster ha en kraftfull inverkan på och omcentrera arbetet i teamet med flera myndigheter. Genom att berätta barnens berättelser i början av ärendegenomgångsmöten, operativa teammöten och i Barnahus styrgrupp kan man säkerställa att alla myndigheter vet varför de är där. På så sätt kan teamet hålla varandra ansvariga och säkerställa att alla beslut fattas med barnets behov i åtanke, från små beslut om ett enskilt barn i en ärendegranskning till systemövergripande beslut om Barnahus framtid.

Exempel på ärenden: Använda barnens röster för att forma Barnahus och systemets respons

Ett exempel på detta är Bairns Hoose, där de inser att en viktig del av deras roll är att lyssna på barns och ungas erfarenheter av det nuvarande systemet för att säkerställa att deras åsikter hörs i omformningen och utvecklingen av tjänster. Lydia, 12 år, skrev en dikt för att berätta med egna ord om hur hon upplevde rättsprocessen och hur den påverkade hennes liv, och hennes mamma svarade sedan. Changemakers har skapat en serie bloggar som ska skickas till yrkesverksamma inom straffrättssystemet och domstolarna. Bairns Hoose-teamet har använt dessa kraftfulla dokument i början av sina möten och i det bredare systemet för att hålla barnens röster i centrum för alla sina beslut och möjliggöra förändring.

2.4. HÄNSYN TILL JÄMSTÄLLDHET, MÅNGFALD OCH INKLUDERING VID ÄRENDEHANTERINGSMÖTEN – KULTURELL KOMPETENS

Jämställdhet, mångfald och inkludering är ett område i Barnahus praxis där vi ser alla Barnahus-team arbeta mot standard 3.2 (Icke-diskriminering: särskilda ansträngningar görs för att nå alla barnoffer och vittnen oavsett våldsform) men inom en rad kulturella, juridiska och demografiska variationer i den lokala befolkningen. Barnahus standarder stöds av riktlinjer från kommittén för barnets rättigheter (Committee on the Rights of the Child, CRC), som betonar att parterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att varje barn har rätt till skydd mot alla former av våld "utan diskriminering av något slag, oavsett barnets eller hans eller hennes förälders eller vårdnadshavares etnicitet, färg, kön, språk, religion, politisk eller annan åsikt, nationellt, etniskt eller socialt ursprung, egendom, funktionsnedsättning, födelseplats eller annan status".

Förståelse för jämställdhet, mångfald och inkludering och kulturens påverkan på trauma är viktiga kulturella kompetenser för Barnahus personal. Utbildning inom dessa områden är avgörande för alla Barnahus-team, där vissa Barnahus ser till att all personal utbildas i kulturell kompetens – ett tillvägagångssätt som inser att traumaupplevelser och reaktioner på trauma kan påverkas av kulturella faktorer. Utbildning gör det möjligt för de som arbetar på Barnahus att lära sig att respektera och reagera på de unika behoven, värderingarna och övertygelserna hos barn och föräldrar med olika kulturell bakgrund. Det kan handla om att fråga barn direkt om deras identitet och tänka på det språk de använder när de beskriver kroppsdelar.

Barnahus olika samarbetspartners bör överväga hur de ska ta hänsyn till dessa faktorer vid utveckling av tjänstestandarder, remiss i process och inledande ärendeplaneringsmöten. Faktorer kan inkludera (om det är kulturellt lämpligt):

- Språk och behov av tolk
- Kön
- Fysisk funktionsnedsättning
- Neuromångfald och eventuella nödvändiga anpassningar
- Ekonomiska, sysselsättnings- och bostadsrelaterade utmaningar
- Etnicitet, tro och kultur
- Könsidentitet och sexualitet
- Hedersbaserade frågor

Om remissblanketterna är ofullständiga eller inte meningsfullt ifyllda bör Barnahusteamen följa upp med barn och familjer före det första ärendehanteringsmötet eller be remitteraren ta reda på mer.

I vissa Barnahus används informationen som en del av tjänsteprioriteringen för att säkerställa att de barn som är mest sårbara och som sannolikt stöter på hinder för att få stöd i samhället erbjuds stöd. Några exempel: Lighthouse-teamet prioriterar de barn som står inför de största hälsomässiga ojämlikheterna som etnicitet, funktionsnedsättning och sexualitet och ställer sig frågan "Vilken inverkan kommer detta att ha på deras förmåga att få tillgång till tjänster?" De uppmuntrar teamet att ha de svåra samtalen med barnen och att "gå i deras skor" och föreställa sig vilka hinder som kan finnas för att få tillgång till tjänster. När det är möjligt strävar The Lighthouse efter att barn ska ses av utövare som liknar dem.

Video

→ MDT
ärendegenomgångsmöte från
NCAC

Exempel på ärende: Regionala skillnader i jämställdhet, mångfald och inkludering

- I Sverige är det olagligt att dokumentera etnicitet eller religion, såvida det inte påverkar barnet, eftersom det inte ses som relevant och skulle vara olämpligt att fråga om.
- Finlands polisvägledning har ett tydligt avsnitt om att beakta behoven hos unga som identifierar sig som hbtq+ eller regnbågsungdom, som det kallas i Finland, och uppmuntrar poliser att använda könsneutralt språk och söka vårdnadshavare om en förälder inte accepterar sitt barns sexuella läggning eller könsidentitet.
- I England strävar Barnahus aktivt efter att rekrytera ett mångfaldigt team som speglar de barn och unga som använder tjänsten.
- I Irland, där ärendehanteringssystemet är baserat på barnskydd, flaggar anteckningar snabbt eventuella frågor eller behov relaterade till mångfald som man behöver vara medveten om.

Exempel på ärende: Utbildning i mångfald, jämlikhet och inkludering

- Terre des hommes och UNICEF i Albanien erbjuder traumainformerad utbildning i kulturell kompetens
- I Slovenien sträcker sig utbildningen utöver Barnahus-teamet för att få barnets röst att höras i rättsliga beslut genom att utbilda jurister och domare. Barnahus-teamet tar hänsyn till barnets alla behov och påminner barnskydds- och

rättskollegorna vid varje ärendediskussion, "Kom ihåg att inte tappa fokus på barnets bästa samtidigt som du skyddar den tilltalade".

✓ CHECKLISTA

- Ger Barnahus-teamet råd och expertråd till lokal polis, social- och hälsovårdspersonal?
- Finns det ett inledande ärendehanteringssmöte för att gå igenom den information som samlats in om ett barn och planera för bedömning, rättsmedicinsk intervju, rättsmedicinsk/medicinsk undersökning, krisstöd och omedelbara barnskyddsåtgärder?
- Sker den individuella bedömningen av varje barn utan onödigt dröjsmål och med hänsyn till deras behov?
- Hålls uppföljningsmöten efter den rättsmedicinska intervjun och den medicinska undersökningen med alla relevanta yrkespersoner för att dela med sig av resultat och planera och samordna fortsatta insatser?
- Hålls löpande ärendegranskningsmöten mellan relevanta myndigheter för att granska ärenden, utbyta uppdaterad information och utvärdera effekten av det multidisciplinära teamets och de samverkande myndigheternas arbete?
- Involverar ärendegranskningsmötena alla myndigheter på lika villkor och domineras de inte av en myndighet till nackdel för andra delar?
- Har någon från Barnahus kontakt med relevant extern och parallell ärendehantering, insatser, processer och myndigheter för att säkerställa samordning, remiss i tid, uppföljning, vårdkontinuitet och stöd under och efter insatserna i Barnahus?
Informerar barnets röst planeringen, granskningen och genomförandet av alla insatser som berör barnet i Barnahus?
- Är det någon som förespråkar barnet och håller det professionella nätverket ansvarigt?
- Tar man hänsyn till barnets funktionsnedsättningar, mångfald eller särskilda behov vid planeringen av alla tjänster, inklusive rättsmedicinsk intervju, läkarundersökning och behandling?
- Anser barnen att de är representerade i personalgruppen?
- Finns det en process på plats för att säkerställa att barn får möjlighet, stöd och tillräckliga möjligheter att bidra till sin egen ärendehantering?
- Avsätter Barnahus tid och resurser för barns delaktighet, bland annat för att dela med sig av tillräcklig information och feedback?
- Är personalen utbildad för att underlätta och stödja barns delaktighet i ärendehantering?

PÅGÅENDE ÄRENDEGRAN- SKNINGAR OCH FORTSATT STÖD

3. PÅGÅENDE ÄRENDEGRANSNINGAR OCH FORTSATT STÖD

Detta avsnitt avser standard 5.4 och 5.7 och beskriver hur man kontinuerligt stödjer ett barn och en familj på deras resa genom Barnhuset och till lokala stödtjänster.

Standard 5.4 kontinuerlig ärendespårning: Barnhuset säkerställer kontinuerlig dokumentation och tillgång till relevant ärendeinformation för medlemmar i myndighetsteamet om ärendets förlopp fram till dess att ärendet avslutas, i enlighet med nationella lagar om dataskydd, integritet och sekretess.

Standard 5.7 Uppföljning och vidare stöd: Ärendehantering i Barnhuset kopplas ihop med relevant extern och parallell ärendehantering, interventioner, processer och agenturer för att säkerställa samordning, remiss i tid, uppföljning och vidare stöd under och efter interventionerna i Barnhuset.

3.1. PÅGÅENDE ÄRENDEGRANSNINGAR

Det finns variationer i praktiken för de pågående ärendegransningsmötena, som beskrivs i avsnitt 2.

- Varannan vecka granskas ärendet av socialarbetare och psykologer, med eskalering till veckovisa ärendehantering möten om ytterligare diskussion behövs – exempelvis rättsligt utfall, avslutande av behandling, problem i skolan (i Spanien)
- Veckomöte som besvarar förfrågningar från familjer om de behöver ytterligare stöd (i Finland)
- Veckomöte som besvarar förfrågningar från socialarbetare/psykologer (i Sverige och Spanien)
- Regelbundna fallgranskningar för varje barn mellan en och tre månader (i Estland och England)
- Varje till varannan vecka granskas alla ärenden medan de förblir öppna för hela samarbetsteamet – där Barnhuset spelar en samordnande roll i att sammanföra MDT (i Irland)
- Reflekterande ärendehantering (i England)

Kliniska psykologer har en mer frekvent och detaljerad ärendegenomgång som en del av ärendebevakningen. Ärendeövervakningen kan ske månadsvis eller varannan vecka och inkluderar en presentation av ärendet till en övervakande terapeut för att granska anteckningsföreläsningen, framstegen i terapin, bedömning

av de terapeutiska teknikerna som används, analys av de svårigheter som påträffats, gemensamma observationer och presentation av rekommendationer. Även om dessa ärendegranskningar är professionella och inte barncentrerade, gör de en tjänst för att identifiera ärenden som behöver komma till veckomöten.

Vissa Barnhuset genomför veckovisa fallgranskningar av antingen ärenden som identifierats av läkare, ärenden som behöver extra stöd eller ett rullande program med regelbundna fallgranskningar. En typisk dagordning för ärendegranskning bör innehålla:

- ärendets status
- bekräftelse på närvaro och följsamhet till behandlingen
- uppdateringar från juridiska, sociala och psykologiska team
- identifiering av problem och risker samt brådskande åtgärder
- genomgång av behandlings- och stödplan
- planering för vidare remisser och en bra avslutning
- resultat

Vissa Barnhuset som inte erbjuder terapi- och stödtjänster går dock bara igenom ett ärende en gång efter intervjun/undersökningen och sedan stängs ärendet. Under dessa omständigheter är det viktigt att planera för vidare remisser och etablera familjestöd, samhällsstöd och lokalt stöd.

3.2. HJÄLPER BARN OCH FAMILJER ATT FÖRSTÅ RESAN

En viktig del av det fortsatta stödet på Barnahus är att hjälpa barn och familjer att förstå hur resan kommer att se ut innan de kommer till Barnahus, genom hela processen. Barnahus bör sträva efter att tillsammans med barn och familje ta fram en serie lämpliga onlineresurser, appar, filmer och broschyrer samt hålla sig uppdaterad med PROMISE-initiativ som Journey's App.

Barnahus broschyrer

Barnahus bör sträva efter att producera information på ett enkelt, barnvänligt språk som kan läsas online eller delas ut som en broschyr. Helst ska det vara färgglada bilder på vad som väntar när barnet och familjen kommer till Barnhus. Om det är möjligt bör olika versioner skapas för barn, ungdomar, föräldrar och yrkespersoner, och språket ska skraddarsys efter målgruppen. Det här arbetet har visat att barn och familjer ofta ber om ett avsnitt de kan fylla i efter sitt besök, för att skriva ner namnen på de proffs i Barnahus team som de har träffat.

Barnahus vägar

En onlinevägledning, film eller broschyr som visar den resa som barnet och föräldrarna går igenom, inklusive brottsutredningsfasen och rättegången, kan vara till hjälp. Detta är särskilt användbart för barn och familjer i vissa länder där det kan ta flera år att gå från anmälan till domstol. Ett Barnahus erbjuder detta som en utvikbar broschyr för barnet att följa sin resa längs vägen och PROMISE Journey's Project skapar en app för samma ändamål.

Olika yrkesrepresentanter rapporterar också att de kan vara otydliga i hur de ska reagera på en anmälan eller rapport om barnmisshandel. Ett Barnahus har tagit fram en detaljerad karta med en översikt över stegen i processen som visar vad varje myndighet gör i varje steg av processen. Ett Barnahus har tagit fram en detaljerad karta med en översikt över stegen för sexuellt utnyttjade barn som visar vad varje myndighet gör i varje steg av processen.

Sociala berättelser

Sociala berättelser är barnfokuserade, personliga brev som skickas till barn och unga innan de kommer för en första bedömning. Breven innehåller bilder av byggnaden, resan som väntar och även foton av teamet de kommer att träffa. Det hjälper dem att förstå vad de kan förvänta sig av resan genom Barnahus och att känna sig bekväma med vem de ska träffa under dagen.

Barnahus broschyrer

- [Barnahus Linköping – broschyr för Sverige](#)
- [Barnahus Irland – broschyr för barn](#)
- [Barnahus Irland – broschyr för unga](#)
- [Barnahus Irland – broschyr för vårdgivare](#)
- [Broschyr om Barnahus, Estland](#)
- [Barnahus Tarragona – en broschyr som visar hur det går till på Barnahus](#)

Barnahus olika vägar

- [Länk till Barnahus broschyr, Finland](#)
- [Barnahus Detailed Professional Pathway, Finland](#)
- [CSA Pathway UK \(Centre of Expertise on Child Sexual Abuse\), England](#)

Sociala berättelser

- [Social berättelse – brev till yngre barn](#)
- [Social berättelse – brev till tonåring](#)

Filmer

Barnahus över hela Europa och utomlands har skapat filmer som hjälper barn, familjer och vårdgivare att förstå vad Barnahus är och vad man kan förvänta sig om man kommer till Barnahus. Vissa är avsedda för allmänheten för att öka medvetenheten om Barnahus tjänster och visas på nationell tv. Andra är för professionella eller skapade för att skickas till barn innan de kommer till Barnahus så att de vet vad de kan förvänta sig. De flesta filmer är några minuter långa och många av exemplen nedan har översatts till engelska eller har undertexter.

JOURNEYS-appen

JOURNEYS-projektet har utvecklat en app som ger en introduktion till Barnhuset, så att barnen kan lära sig hur de kan känna sig före, under och efter ett besök, samt ge enkla verktyg för att hantera stress, ångest och känslor av kontrollförlust. Lokala Barnahus kan skapa en skraddarsydd plattform för informationsutbyte, utbyte och dialog mellan Barnahus-teamet och barnet. Barnet kan skapa en personlig översikt över sitt besök i Barnahus som en "ögonblicksbild" så att de kan återvända till sin resa i Barnahus och komma ihåg vem de träffade.

Barnahus filmer

→ Lighthouse film som ska skickas till ungdomar

→ Lighthouse film som ska skickas till barn

→ Lastamaja film, Estonia

→ Videoklipp för proffs som presenterar Children's House

→ "Believe the child", film

→ Barnahus Island, film

→ Barnahus Finland, film

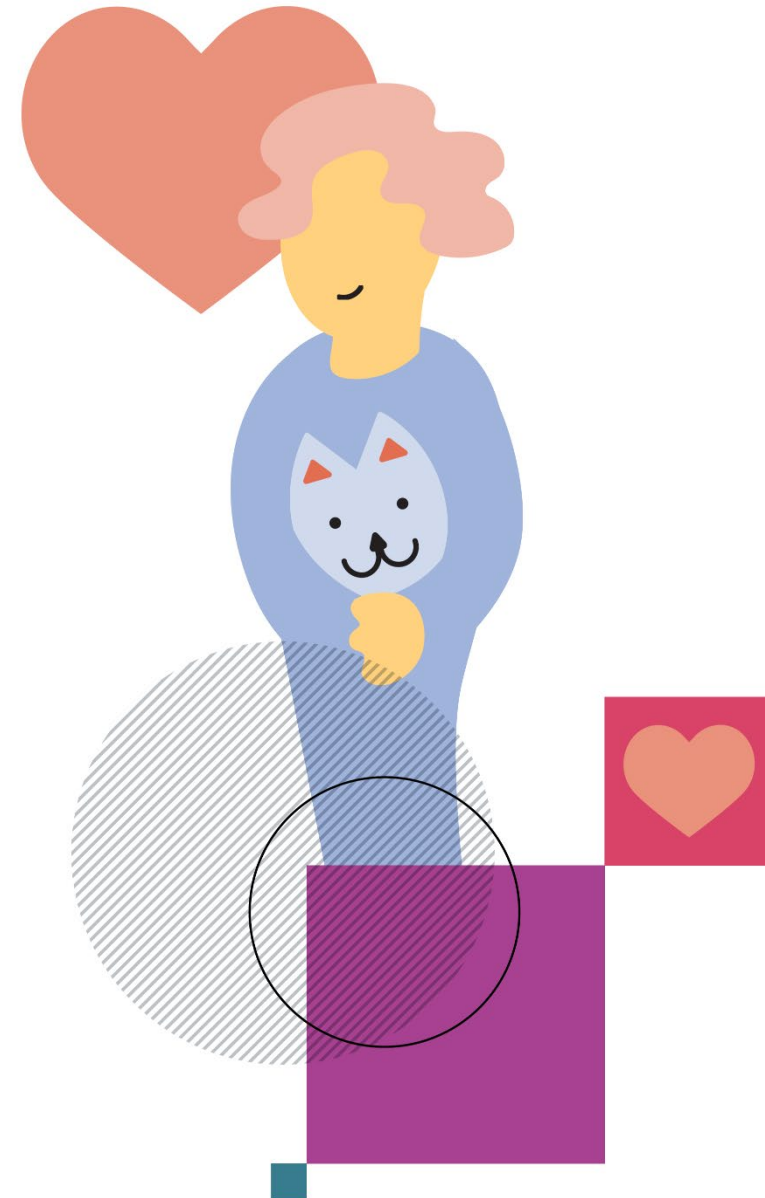

→ Barnahus Linköping film – en kortfilm för barn

3.3. LYCKLIGT SLUT

Varje Barnahus kan erbjuda en mängd olika bedömningar och stöd, och därför bör Barnahus-teamet vara tydliga vad de kan erbjuda till professionella, barn och familjer. Detta är viktigt för att sätta upp rätt förväntningar på vilket stöd barn och familjer kan få.

- Barnahus-teamen ska redan i början vara tydliga med vilka behandlings- och stödtjänster som finns tillgängliga för barn och familj. Detta kan variera beroende på barnets behov, hur långt bort från Barnhuset de bor och vilket stöd de redan får från lokala tjänster.
  - För barn som bor mer än en timmes resa från ett Barnahus kan det vara lämpligare att planera in en hjälptjänst (om kapaciteten tillåter), onlinesessioner eller remiss till en lokal tjänst nära hemmet.
  - Barnahus som endast finansieras för att erbjuda kortsiktigt krisstöd bör etablera ett nätverk av anslutningar till kommunalt finansierade och icke-statliga tjänster. Långa väntelistor för vidare remisser kan dock lämna Barnahus-teamet som stödjer ett barn och en familj längre än planerat.
- Barnahus-teamen ska sträva efter att skapa en tydlig väg till lokala tjänster och, om möjligt, en betrodd remissprocess för att förhindra att barnet behöver berätta sin historia igen vid den nya tjänsten. Det innebär att man godkänner Barnahus bedömning av känslomässiga behov och välbefinnande och inte behöver göra en omprövning.
  - Barnahus-teamen ska vara tydliga med barn och familjer om deras roll i kristider eller efter betydande förseningar i straffrättsprocessen. När en familj som har avslutat sin tid på Barnhuset och det sker en förändring i känslotillståndet eller framsteg till domstol kan de behöva komma tillbaka för ytterligare hjälp.
  - Barn och familjer ska informeras om vilket fortsatt stöd de kan förvänta sig när ärendet avslutas. En bra avslutningsprocess kan underlättas genom avslutningsbrev till barnet och familjen, som beskriver det arbete de har gjort tillsammans och ger hopp för framtiden.

✓ CHECKLISTA

Finns det någon medarbetare i Barnahus som ansvarar för att genomföra den löpande ärendeuppföljningen?

Finns ett ärendehanteringssystem/-verktyg på plats för att stödja dokumentation av ärendespecifika data, interventioner och uppföljning?

Dokumenterar Barnahus systematiskt ärendeinformation, däribland: offrets och familjens demografi, kriminaltekniska intervjuer och närvaro vid kriminaltekniska intervjuer, antal genomförda multidisciplinära ärendegranskningsmöten, företrädande vid dessa möten, terapeutiska och medicinska rapporter där så är möjligt?

Finns det en process eller person på plats för att säkerställa att samordning och uppföljning rutinmässigt finns tillgänglig för att möjliggöra skydd, återhämtning, utbildning, fysiskt, psykiskt samt socialt välbefinnande för barnet?

Finns det en process på plats för att säkerställa snabba och smidiga remitteringar till myndigheter och tjänster för insatser som faller utanför Barnahus roll och kompetens?

Finns det resurser tillgängliga för barn och familjer som beskriver vad de kan förvänta sig innan de besöker Barnahus, under sin tid och efter Barnahus – inklusive förståelse för och navigering i rättssystemet, barnskydd och stödtjänster?

Finns det resurser tillgängliga i olika format för att tillgodose behoven hos alla barn och familjer, inklusive broschyrer, webbplatser, filmer, sociala berättelser och appar?

Finns resurser för att säkerställa att yrkespersoner har en god förståelse för Barnahus-tjänsten när de remitterar barn och kan beskriva Barnahus för barn och andra yrkespersoner?

Finns det resurser för att säkerställa att allmänheten har en god förståelse för syftet med Barnahus tjänster för barn?

Är barn och familjer medvetna om Barnahus roll, vad man kan förvänta sig och när det kan vara lämpligare att hänvisa till lokala tjänster?

EN ENDA STÖDPERSON

4. EN ENDA STÖDPERSON

Detta avsnitt avser standard 5.5 och beskriver värdet av att ha en enda stödperson för att verka för ett barn och en familj, bygga förtroende och motståndskraft för framtiden.

Standard 5.5 – stödperson: En utsedd och utbildad person eller medlem av Barnahusteamet övervakar och dokumenterar responsen för att säkerställa att det finns ett kontinuerligt informationsutbyte, stöd och uppföljning med barnet och i familj/vårdnadshavare.

4.1. EN ENDA STÖDPERSON

Barnahus standarder rekommenderar att det finns en konsekvent stödperson som övervakar ärendehantering. De kan inkludera barnskyddsspecialisten i teamet, psykologen eller en företrädare och metoderna varierar internationellt beroende på kapacitet och förmåga i Barnahus-teamet. Det är inte idealiskt att dela ärendehanteringsrollen bland Barnahus teammedlemmar på grund av riskerna med dubletter eller luckor i ärendehantering, samt flera läkare för barnet och familjen att skapa en relation med.

En viktig fördel med en enda stödperson för barn och familj är att en person kan skapa en betrodd relation med dem och hjälpa dem att navigera genom hela resan genom Barnahus. Denna person kan arbeta med barnet innan det besöker Barnahus för första gången, ge stöd

på intervjudagen, se till att barnets röst hörs under den inledande bedömningen, spela en nyckelroll under hela polisutredningen, ge praktiskt stöd/handledning till familjen och möjliggöra tillgång till återhämtningstjänster för barnet och familjen.

Roller tillhandahålls av olika yrkespersoner internationellt:

- Barnskyddsarbetare, socialarbetare eller chefsspecialist (i Estland, Spanien, England och Irland)
- Företrädare eller barn- och husläkare (i England och Irland)
- Psykolog eller rådgivare (i Spanien, Finland, Slovenien)
- Alla i Barnahus-teamet (i Sverige och Finland)

”På Lighthouse fick jag en stödperson som förklarade alla roller, för jag tror att det kan vara ganska förvirrande för unga människor. Och det finns många människor som du inte riktigt känner och du är bara ”Va gör alla?” De gör det väldigt tydligt.”

- Ung person # 6

tjänster, föräldrastöd, boende, rättshjälp.

4.2. TYPISK ROLLÖVERSIKT

Rollen som en enhetlig stödperson för barnet ger stöd och kontakt under återhämtningsresan och ser till att barnets röst står i centrum för Barnahus tjänster. Läkaren arbetar direkt med barnet och familjen för att säkerställa att deras röst hörs av yrkespersoner under hela processen och att de hålls uppdaterade med ärendehantering, säkerhetsplanering och samordning av responsen från de olika representanterna. Detta säkerställer att barnet och familjen alltid har en person att prata med, som är uppdaterad med ärendet och de behöver inte upprepa sin historia. Detta är särskilt viktigt när det är dags att avsluta resan med Barnhuset och flytta till samhällsbaserade tjänster. Utövaren spelar en viktig roll för att smidiggöra övergången och se till att lokala samhällsbaserade tjänster är utrustade för att stödja dem. Vanligtvis finns stödet tillgängligt medan barnet och familjen fortfarande har tillgång till stöd på Barnahus från andra teammedlemmar och kan vanligtvis pågå i upp till några månader initialt, med ytterligare stöd inför ett rättsfall.

Viktiga delar av rollen är:¹

1. Information - se till att information finns tillgänglig om vad man kan förvänta sig av barn, unga och familjer, särskilt om straffrätts- och socialvårdssystem och rollerna för olika personal inom Barnahus.

- 2. Navigering** - en tydlig bild för barnet/ungdomen och deras familj, som stödjer effektivt samarbete mellan familjer och mellan organisationer.
- 3. Hinder** - håll kontakten med barnet och familjen och hjälp till att identifiera hinder och lösa problem för barnet, den unga personen och deras familj. Det kan handla om stödjande samtal i skolan, hemma eller med andra myndigheter.
- 4. Rättigheter** - se till att barn, unga, deras familjer och vårdnadshavare är medvetna om sina rättigheter under hela processen
- 5. Barnets röst** - påminn andra myndigheter om barnets rätt att bli hörd och delta, säkerställa att deras röst hörs av det multidisciplinära teamet.
- 6. Ärendehantering** - samordna samtal om barnet på alla myndigheter och delta i pågående ärendehanteringsmöten.
- 7. Samarbete** - bygga kontakter och samarbeta med externa myndigheter genom att representera Barnahus åsikter gentemot externa myndigheter och föra in deras röster i Barnahus
- 8. Stöd** - erbjud praktiskt stöd och vägledning till barnet/ungdomen och deras familj för att hjälpa till med återhämtning och motståndskraft. Ytterligare stöd kan behövas vid val av stödtjänster och i uppstarten av domstolsprocessen.
- 9. Vidare stöd** - goda kunskaper om lokala stödtjänster, möjliggöra tillgång till lokala tjänster efter Barnahus och hjälpa barnet att sätta sig in i dessa tjänster. Det kan handla om terapeutiska

¹ baserat på erfarenheter från England, Irland och Finland

”Det är jättebra att du tog på dig den koordinerande rollen och hjälpte mig att hitta hjälp till min son när vi nu flyttar till en ny stad. Det finns så många olika myndigheter att jag är förvirrad över deras roller och olika tjänster.”

- **Mamma**

4.3. VAD FORSKNINGEN SÄGER: BARN BEHÖVER EN KONSEKVENT STÖDPERSON

Forskning från Centre for Expertise on Child Sexual Abuse visar att det är viktigt att utveckla effektiva relationer mellan barn och deras utövare och behovet av kontinuitet i den relationen. Forskarna rekommenderar att man skapar konsekventa relationer och förtroende så att barn och unga kan känna sig trodda. Detta gäller särskilt barn som bor på fosterhem och barn med inlärningssvårigheter. Det tar tid för barn och ungdomar att utveckla förtroende, särskilt när de tidigare har haft negativa erfarenheter. De behöver känna sig lyssnade på och ges möjligheter till val och kontroll.

Forskningen noterar att stödet från deras läkare bör vara känsligt och flexibelt när man svarar på intersektionella behov, och att tjänsterna måste förstå komplexiteten i barnens liv. Tjänsterna måste vara särskilt medvetna om hur komplext det är för unga att leva i fosterhem och vilka effekter flera trauman kan ha. Forskningen rekommenderar att man skapar en miljö där barn och unga känner sig trygga och välkomna. Det

handlar om att använda arbetssätt som är makt-, ojämlikhets- och traumabaserade, så att de känner sig uppskattade, stärkta och lyssnade. Det är särskilt viktigt för barn att bygga upp förtroende och veta att de kan prata öppet med sin läkare om allt de behöver.

Forskning från Children's Commissioners Office i England "Making Noise: Children's voices for positive change after sexual abuse" identifierade en nyckelfaktor i ett barns engagemang i stödtjänster som deras förmåga att bilda en förtroendefull relation med en läkare. Konsekvent, relationsbaserat stöd från en enda betrodd expert lyftes upprepade gånger fram som ett kännetecken för effektiv professionell intervention. Det finns indikationer på att utövarnas förmåga att utveckla ett "band" med barn och unga kan vara mer betydande än de uppgifter eller aktiviteter som utförs.

Undersökningen identifierade tio viktiga relationskvaliteter som barn och unga uppskattade hos sin stödarbetare, vilka beskrivs i tabell 1. Dessa nyckelegenskaper bör medarbetarna på Barnahus ha och de kan vara en del av en värderings- och beteendebaserad rekryteringsprocess.

”Vi drack en varm choklad eller så och pratade om helt vanliga saker. Det är viktigt att ha en relation med någon som du kan lita på och som jag tror känner dig på ett annat sätt.”

- Ung person nr 4

Relationella egenskaper som barn och ungdomar uppskattade hos sin stödperson

1. **Aktivt lyssnande (stödjer barn att uttrycka sig och känna sig hörda)** - Öppna frågor, kroppsspråk, ögonkontakt, respektera barnens perspektiv och komma ihåg personlig eller viktig information om dem. Effektivt lyssnande gör det möjligt för barnens behov och perspektiv att informera om den vård och det stöd som ges. Positiva upplevelser av att lyssna var också nära kopplade till känslan av att inte bli stressad eller pressad.
2. **Visa att man tror på barnen** - det uppmuntrar barn och unga att engagera sig och ger dem möjlighet att känna sig förstådda, accepterade och stöttade.
3. **Omtanke och medkänsla - i studien "Making Noise" framhöll de** intervjuade att de upplevde "omtanke" när stödpersonen var synligt uppmärksam, lyhörd, pålitlig och förmedlade en känsla av att de verkligen bryr sig - både genom att prata och genom små men minnesvärda handlingar.
4. **Underlätta val och kontroll (inklusive avsaknad av tryck)** - Sexuella övergrepp (Childhood sexual abuse, CSA) i hemmiljön kännetecknas av maktlöshet och brist på kontroll. Betydelsen av val och möjligheter att återfå en känsla av kontroll framträdde tydligt i forskningen. Personer inom vården beskrevs som de som involverade dem i beslut och gav dem tid och utrymme att dela information om missbruket på sina egna villkor.
5. **Ämnesexpertis** - forskningen har identifierat att barn vill känna sig förstådda, normalisera sina svar och hjälpa till att förstå sina känslor och sitt beteende. Över en fjärdedel av de intervjuade lyfte fram yrkespersoners roller när det gäller att hjälpa dem att "veta att du inte är den enda" samtidigt som de ger stöd för att motverka känslan av isolering och "skillnad".
6. **Underlätta säkerhet** - de intervjuade uppskattade säkra miljöer och barnvänliga arbetsstilar och utrymmen. Det handlar bland annat om användning av leksaker, spel, sensoriska föremål och kreativa aktiviteter som hjälpte barn och unga att känna sig lugna och närvarande, och kunde också skapa en känsla av säkert avstånd för att hjälpa dem att prata om svåra saker.
7. **Optimism (trygghet och uppmuntran)** - ord om trygghet, uppmuntran och hopp uppskattades mycket av barn och unga - särskilt när de kände sig "fast" eller inte kunde se saker positivt.
8. **Förespråkande (praktiskt stöd, skyltning och rådgivning)** - när yrkespersoner fick förtroende av barn och unga blev de också en värdefull källa till råd och stöd i bredare frågor - som förespråkande eller hjälp med att navigera till andra tjänster. Detta hjälpte de intervjuade att känna kontroll i komplicerade sammanhang och hjälpte dem att få sina röster hörda och beaktade av andra.
9. **Icke-dömande (och respektfull praxis)** - de intervjuade uppskattade tydliga budskap om att de inte skulle skylla och stödja att tro på en ny berättelse som skilde sig från vad de hade fått av gärningsmannen eller negativa svar på deras avslöjande.
10. **Pålitlig och autentisk (skapar förtroende genom ärlig, transparent och konfidentiell praxis)** - de intervjuade värderade professionell ärlighet, tillförlitlighet, tydlig kommunikation och transparens (där så är möjligt) och tydlighet om gränserna för sekretess i sina relationer med yrkespersoner.

"Det är fantastiskt. Om du träffar en terapeut en gång i veckan kanske du inte får ut så mycket av det hela. Du kan få mer information, och när som helst, från stödpersonen. Det lilla extra stödet gör att du känner dig mycket trygg."

- Ung person nr. 8

4.4. UTVÄRDERA FÖRDELARNA MED EN KONSEKVENT STÖDPERSON

Lighthouse-utvärderingen innebar att man frågade unga människor som hade besökt Lighthouse i England vad de tyckte var till hjälp på deras återhämtningsresa. På den tiden kallades handläggaren som stöttade barn, unga och föräldrar för "företrädare". Unga beskrev personen som en "brygga till andra delar av Lighthouse verksamhet". Även om några unga var positiva till servicemodellen "allt under samma tak" noterade de hur överväldigande det kan kännas (särskilt i början). Därför uppskattade de att ha en förespråkare som vägledde och introducerade dem för de olika Lighthouse-teamen i början av deras resa och när ett särskilt stödbehov identifierades. De beskrev advokaten som "sin person".

Ungdomar uppskattade att ha en enda person att prata med som var uppdaterad om vad som hände med

dem och som visste vad deras behov var vid varje tillfälle. De uppskattade att ha någon som kunde hjälpa dem att boka tider, gå på möten med dem och ge råd om de hade problem eller funderingar. Under Lighthouse-testet kunde stödpersonerna fortsätta att stödja dem efter att deras behandling och hälsostöd hade avslutats.

De unga uppskattade också det helhetsinriktade stödet och någon som "vakade över dem", stödjer deras välbefinnande, engagerar sig mer i sina liv och hjälper dem att navigera i vardagen.

Pilotprojektet för psykosocial samordnare på Barnahus i Helsingfors erbjöd upp till fem stödtillfällen med barn och upp till tre stödtillfällen med föräldrar. Detta inkluderade att ge kunskap om lokala stödtjänster, bedöma barnets behov, samordna andra myndigheters insatser, tillhandahålla en konsulttjänst och förklara utredningsprocessen för barnet och familjen. Pilotprojektet fann att rollen gjorde processen bättre för barnet och hjälpte dem att få tillgång till lämpliga lokala stödtjänster.

"Jag kan prata med henne om vad som helst. Det kan jag fortfarande. Hon finns där så länge jag vill. Jag kommer alltid att ha det stödet även efter att mitt ärende har avslutats."

- Ung person nr. 8

4.5. VÄRDET AV ETT TRAUMAINFORMERAT TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Att se till att en enda stödperson finns tillgänglig för varje barn och familj kan bygga förtroende, möjliggöra kommunikation, dela information och respektera mångfald. Det säkerställer en säker miljö för både yrkesverksamma, barn och familjer. Att stärka barn och familjer är kärnan i det rättighetsbaserade förhållningssätt som ligger i Barnahus etos.

National Trauma Training Programme i Skottland (www.transformingpsychologicaltrauma.scot/) beskriver de viktigaste grundpelarna för traumainformerad vård som:

- Säkerheten först
- trovärdighet och transparens
- kollegialt stöd
- samarbete och ömsesidighet
- självbestämmande och val
- kulturella, historiska och genusrelaterade frågor

Barnahus stödperson, ljudklipp

- Ljudklipp från en Barnahus stödperson som beskriver sin roll för ett barn, ASSC, Irland (.mp4)
- Transcript (.doc)

”Stödmötena var trevliga, jag fick färdigheter i hur jag hanterade mina trauma symptom och jag skyllde inte så mycket på mig själv för vad som hände längre.”

- Ung person, 14 år

✓ CHECKLISTA

- Ger någon i det interna teamet kontinuerligt stöd och uppföljning till barnet och familjen/vårdnadshavarna?
- Ser någon till att det finns information om vad man kan förvänta sig?
- Koordinerar och navigerar någon utrednings- och stödresan för barnet/ungdomen och dennes familj och ser till att de hjälper till med eventuella hinder för att få stöd?
- Förespråkar någon barnets rättigheter och ser till att deras röst hörs av det multidisciplinära teamet och att yrkespersoner hålls ansvariga?
- Koordinerar någon samtal om barnet över alla myndigheter och deltar i pågående ärendehanteringssmöten?
- Erbjuder någon praktiskt stöd och vägledning till barnet/ungdomen och dennes familj?
- Finns det en process eller person med god kännedom om lokala stödtjänster, för att möjliggöra tillgång till lokala tjänster efter Barnahus och hjälpa barn att sätta sig in i dessa tjänster?

PROMISE ELPIS

Implementering av Barnahus kvalitetsstandarder i hela Europa

PROMISE stödjer Europa i att anta Barnahus-modellen som standardpraxis för att ge barn som blivit offer för övergepp och vittnen till våld snabb tillgång till rättvisa och vård. Vi bedriver detta arbete för att uppfylla visionen PROMISE: ett Europa där alla barn har rätt till skydd mot våld.

Barnahus erbjuder ett tvärvetenskapligt samarbete mellan olika myndigheter för att säkerställa att barn som blivit offer för övergepp och vittnen till våld får en barnvänlig, professionell och effektiv respons i en trygg miljö som förhindrar traumatisering. Med det formella stödet från nationella myndigheter ger PROMISE möjligheter att omsätta nationellt engagemang i handling och engagera sig internationellt i processen. Dessutom aktiverar regelbundna nätverk och strategisk kommunikation kontinuerligt vårt växande nätverk av yrkesverksamma och intressenter som är engagerade i att införa och utöka Barnahustjänster nationellt.

Det första PROMISE-projektet (2015-2017) satte europeiska standarder och engagerade ett brett nätverk av proffs. Det andra PROMISE-projektet (2017-2019) främjade framsteg på nationell nivå mot att uppfylla standarderna och formaliserade PROMISE Barnahusnätverket. Det tredje projektet (2020–2022) utökade dessa aktiviteter till att omfatta universitetsutbildning, ärendehanteringsverktyg, i syfte att etablera ett europeiskt kompetenscenter för Barnahus och lägga grunden för ett ackrediteringssystem för Barnahus.

Aktuellt projekt: PROMISE ELPIS (2023–2025) leds av Charité-University Medicine, Berlin, och främjar multidisciplinära och samverkande myndighetsmodeller för barn som är offer och vittnen till sexuellt våld, med särskilt fokus på specialiserade insatser där det kan finnas en onlinenärvaro av det sexuella våldet.

Få tillgång till PROMISE-verktygen och läs mer på www.barnahus.eu

This publication has been produced with the financial support of ISF Project Grants of the European Union. The contents herein are the sole responsibility of project partnership and can in no way be taken to reflect the views of the European Commission